

ZA OBZOR REM

9 | Žít důstojně
a s radostí

36 | Nádherný šok

Avetik Darbinian

NEJISTOTA je nyní SOUČÁSTÍ mého ŽIVOTA

64 STRAN

otec pětičlenné rodiny původem
z Ukrajiny vypráví o válečném konfliktu
i hledání jistot v nejistém světě

6 ROZHOVORŮ



Korespondenční kurz pro Vás

Připojte se k tisícům absolventů a studentů korespondenčních kurzů.

Rychlost studia záleží pouze na Vás. Studovat můžete v klidu domova, aniž byste museli někam přicházet. Lekce všech kurzů posíláme zdarma. Stačí si jen vybrat z naší nabídky.



GLOBÁLNÍ PROBLÉMY

Kurz, který se dívá na tyto problémy z jiného úhlu pohledu

- Kam spěje lidstvo?
- Přežije modrá planeta?
- Musíme se bát budoucnosti?



ZVLÁDEJ SVŮJ ŽIVOT!

Kurz, díky kterému můžete získat nadhled nad životem

- Chcete být pány svého života?
- Umíte vycházet z blízkými lidmi?
- Jak dosahovat stanovených cílů?

STŘEDISKO KORESPONDENČNÍCH KURZŮ | Newtonova 725/14, 702 41 Ostrava-Přívov
www.skk.cz / skk@casd.cz / tel.: 596 635 730





Avetik Darbinian

NEJISTOTA je nyní SOUČÁSTÍ mého ŽIVOTA



Jmenuje se Avetik Darbinian a je mu 35 let. S manželkou Irinou má čtyři děti – dva syny (6 a 4 roky) a dvouletou dceru. V září se jim narodil třetí syn David. Pochází z Ukrajiny a v Čechách nikdy žít nechtěl. Jako u mnoha dalších lidí do jeho života náhle vstoupila válka na Ukrajině. Nejistota ohledně budoucnosti se stala součástí jeho života.

Avetiku, řekni nám o sobě něco víc.

Pocházím z Poltavské oblasti, z města Kremenčuk. Do 17 let jsem žil s rodinou v ne-daleké vesnici a poté jsem odešel studovat vyšší odbornou školu do města Dnipro v Dnipropetrovské oblasti. Studoval jsem tam obor řízení železniční dopravy. Po škole jsem ale nastoupil do zaměstnání v jiném oboru, ve zbrojním průmyslu, ve firmě na výrobu raket. Poté jsem začal pracovat v oboru realit, kde jsem nejdřív působil jako realitní makléř, později jako ředitel realitní kanceláře.

Když mi bylo 26 let, zahájil jsem denní studium teologie na Teologickém institutu v Buči. Po roce jsem se oženil a v Buči se nám narodil první syn. Po ukončení studia jsme se společně s rodinou přestěhovali do Charkova, kde jsem začal působit jako duchovní.

Jak bys charakterizoval město Charkov před válkou?

Charkov je přibližně třímilionové překrásné město bohaté na historii a kulturu. Je zde několik univerzit. To všechno dohromady určovalo charakter přátelského a otevřeného města pro studenty, cizince, turisty i místní...



KDYŽ JSME
ODJÍŽDĚLI DO
NEZNÁMA,
NEVĚDĚLI JSME, CO
NÁS ČEKÁ, ALE BŮH
NÁS CHRÁNIL.



Co se v člověku odehrává, když jiný stát zaútočí na jeho vlast?

24. února 2022 v pět hodin ráno všichni lidé vyběhali na ulice a zavládla všeobecná panika. Lidé z okolí přibíhali k naší modlitebně, kde jsme bydleli. Když jsme se jich ptali, proč běží právě k nám, odpověděli: u vás je Bůh...

Nikdo nevěděl, co má dělat. Lidé prchali po čtyřproudé silnici ven z města, ale všichni uvízli v zácpě. Fronty byly u čerpacích stanic i u bankomatů. Já jsem se rozhodl zůstat a pomáhat lidem v místě, ale bylo mi doporučeno s rodinou odejít.

Potom začali přicházet do modlitebny členové církve i lidé ze sousedství a celkem 55 lidí zůstalo v modlitebně přes noc. V sueterenních sborových místnostech byly zřízeny prostory pro společenské akce, které jsme mohli rychle upravit pro přespávání potřebných.



Kde člověk najde sílu opustit svůj domov a vydat se na cestu do ciziny? Co bylo tvou motivací?

Nechtěl jsem opustit Charkov, protože tady mám rodinu a známé, ale manželka mne přesvědčila, abychom odešli. Doporučovali mi to i známí.

A také mi zavolaal přítel z Čech, s nímž jsem se poznal před dvěma lety v Charkově, a pozval mne do České republiky. Díky tomu jsem věděl, že budu mít kde začít, a tak jsme se vydali na cestu.

Jak probíhala tvá cesta z Ukrajiny do České republiky?

Vyjeli jsme 2. března. Při odchodu z Charkova i při projíždění ostatními většími městy nás zastavovaly hlídky ukrajinských vojáků, kteří kontrolovali doklady a ptali se na cíl cesty. Děti byly z ozbrojených vojáků vyděšené. Jen pro představu: z Charkova do městečka Merefa, což je asi 20 km, nás zastavili celkem 17krát. Cesta se tak podstatně pro-

dloužila, pořád jsme stáli v kolonách a v dálce jsme už viděli zničené některé budovy.

Vydali jsme se směrem k Dnipru, přes Kryvyj Rih, dál přes Kirovohrad a Umaň směrem k moldavské hranici. Ve městě Umaň jsme u místního kazatele přespali a také jsme potřebovali dotankovat palivo. Všude na čerpacích stanicích bylo možné koupit pouze 20 l benzínu, ale pán, který byl u čerpadla, když viděl v autě děti, tak nám dovolil nakonec dotankovat plnou nádrž. Díky Bohu.

Vjezd do Moldávie byl celkem plynulý, ale na moldavsko-rumunské hranici jsme čekali v koloně aut asi 15 hodin, což bylo s malými dětmi velice náročné. Jako řidič jsem musel být stále připraven popojíždět. V rumunském městě Sučava jsme přespali další noc a pak vyrazili dál k maďarské hranici.

Na rumunsko-maďarských hranicích jsme měli problémy s cestovními doklady našich dětí, které se za pomoci přátel z Čech podařilo vyřešit. Noční cesta přes Slovensko, Moravu až do Prahy už byla celkem plynulá a v sobotu ráno 5. března jsme v 6 hodin dorazili na domluvenou adresu a setkali se s naším českým kamarádem.

Pomáháš nyní v Česku ostatním potřebným. Co tě k tomu vede?

Od prvního dne jsem byl zapojen do pomoci uprchlíkům, kteří přijížděli do Prahy. Pracoval jsem jako dobrovolník a duchovní v Centru pomoci uprchlíkům v Kongresovém centru v Praze.

Společně s místním kazatelem jsme pomáhali s ubytováváním přijíždějících uprchlíků. Komunikovali jsme s lidmi o jejich potřebách a řešili i jejich psychický stav. Všichni byli vystrašení a zmatení, ničemu

nerozuměli, a pak tady byla také jazyková bariéra.

V Kongresovém centru jsme potkali jednu ženu, která nechtěla mluvit s žádným duchovním. Měla s nimi v minulosti špatnou zkušenost. Po rozhovoru však změnila názor a nakonec nás poprosila, abychom se s ní modlili.

A co mne k pomoci vede? Já sám jsem pomoc dostal, tak ji dávám dál...

Myslíš, že víra může pomoci i v takové krizové situaci? Pokud ano, tak v čem?

Víra mi v mém životě pomáhala před válkou a pomáhala i v těchto kritických chvílích na začátku války. Když jsme odjížděli do neznáma, nevěděli jsme, co nás čeká, ale Bůh nás chránil a po celou cestu jsme vnímali jeho vedení.

Původně jsme odcházeli z Ukrajiny s cílem přežít válku někde v bezpečí, ale Bůh nám umožnil tady navíc pracovat a sloužit i dalším potřebným. Za to jsem velmi vděčný.

Máš čtyři malé děti. Jak důležitá je pro tebe rodina?

Kdybych neměl rodinu, nepřišel bych do České republiky. Zůstal bych na Ukrajině a bojoval. Děti vnímám jako dar od Boha, o kte-



CHOVEJME SE
K UTEČENCŮM
TAK, JAK BYCHOM
CHTĚLI, ABY SE
LIDÉ CHOVALI
K NÁM.

rý se mám dál zodpovědně starat. Myslím, že hodnota rodiny je stejně důležitá kdekoli na světě.

Jak nejlépe pomáhat těm, kdo k nám přišli jako hosté?

Jeden biblický text na tuto otázku nádherně odpovídá: „Jak byste chtěli, aby lidé jednali s vámi, tak vy ve všem jednejte s nimi“ (Matouš 7,12). Chovejme se tedy i k utečencům tak, jak bychom chtěli, aby se lidé chovali k nám.

Děkuji za rozhovor. Vítězslav Chán



NA HRANICÍCH



o lidech BEZ HRANIC

Ludovít Činčala



Je 5. března 2022 a stojíme na slovensko-ukrajinské hranici ve Vyšném Nemeckém, v malém stanovém městečku, které píše svoji zatím jen týdenní historii. Přišli jsme k ADRA busu, okolo kterého stojí více lidí. Skoro nikoho neznám. Zelené vesty ADRA se míchají s oranžovými vestami ostatních humanitárních organizací a všechny se ztrácejí v davu přicházejících a odcházejících lidí. Prošel jsem přes tábor a snažil jsem se pochopit systém, jakým tento organizovaný chaos funguje a co se to tu vlastně děje.

Bylo to neuvěřitelné. Chvilku postojíme a vnímáme ten kolemjdoucí dav lidí, který se nedá zastavit (denně procházelo přes Vyšné Nemecké 10 tisíc lidí), a tiše nasloucháme prostředí. Takovou dávku pokory a vděčnosti jsme už dlouho nezažili. Vyčerpání lidé po několikadenní cestě a hodinách čekání na hranici. V očích mají strach, ale nic nechtějí a o nic nežebrají. Zastaví se, případně si odpočinou, najedí se a zase jdou dál. Rozdali jsme pár balíčků pro děti, které jedna dobrovolnice narychlo nachystala dětem. Odměnou nám byl malý rychlý úsměv vděčnosti.

Lidé sbalení do jedné tašky, v náruči kočka a na vodítku pejsků. Chvilí se člověk zamyslí nad tím, co by si zabalil, kdyby na to měl 20 minut, ale v té chvíli mě prostě nic nenapadlo.

Malé zastavení na jednom stanovišti, pak na druhém, kde je opět provází někdo v oranžové vestě.

Není třeba dlouho přemýšlet, aby si člověk uvědomil, že kromě největšího přesídlení obyvatelstva za posledních sto let se tu děje něco mimořádného. Na jedné straně



NA JEDNÉ STRANĚ
VOJENSKÁ AGRESE,
ALE NA DRUHÉ
STRANĚ NĚCO
MIMOŘÁDNĚ
DOBRÉHO.

vojenská agrese, která v 21. století nemá obdoby, ale na druhé straně něco mimořádně dobrého, co nás neskutečně zaujalo.

Zelené a oranžové vesty dobrovolníků poutaly naši pozornost od samého začátku. „Pojďte za mnou,“ řekl Janko a společně jsme přecházeli od jednoho stanoviště k druhému. Od registrace přes stánek s potřebami pro běžence, SIM karty až po velké kotle dobrého jídla. Dále okolo vždy se usmívající paní s otázkou, zda nám nenabere čajík anebo kávičku. Prošli jsme až do ADRA stanu, který poskytoval lidem malé záze-
mí především pro matky s dětmi a psychosociální podporu. I tam jsme potkali studenty prešovských univerzit v zelených vestách, kteří zabezpečovali překlad do ukrajinštiny, dobrovolníky z organizace Pathfinder, kteří si hráli s dětmi, a v neposlední řadě také psychology, kteří seděli u stolů a snažili se spolu s překladateli tlumit emoce.

Když jsme přicházeli ke stanu, myslel jsem, že je prázdný, ale ticho v něm byl spíše důsledek frustrace a únavy utečenců. Bylo to jako ticho před bouřkou, které z ničeho nic přerušil silný pláč. Byla to žena, tak po třicítce, která telefonovala a přitom nahlas plakala. V té chvíli se nás zmocnila bezmoc.

Po chvíli jsem radši odešel na stanoviště, kam přicházeli lidé. Hned se na mě otočila starší paní – v jedné ruce menší kufr a v druhé zmačkaný papírový lístek. „Kam





mám teď jít?“ Na lístku jsem si přečetl adresu Mannheim, Německo. „Tam mám syna a chtěla bych jít za ním. Jedu z Charkova a nevím, kudy mám jít...“ dořekla a v očích měla slzy. Vzal jsem jí kufr, chytil jsem ji pod paží a spolu jsme pomalu došli ke stánku, odkud odjížděly autobusy do Německa: „Dnes už nejede, ale ráno v 10:00 je třeba se přijít zaregistrovat a přes den by měly přijet autobusy.“ Odešli jsme do ADRA stanu, kde dostala vodu a poseděla s ní děvčata z první psychologické pomoci i s překladatelem. Nakonec jsme se dozvěděli, že odchází natrvalo. Už se nemá kam vrátit. Dům i malý rodinný podnik se stal obětí bombardování. Nechtěla ani jíst, potřebovala si jen oddechnout a zastavit změřt myšlenek, kte-

ré ji provázely poslední dva dny. Žena okolo šedesátky, s taškou, na hranici v cizí zemi – a k synovi to má ještě tisíc kilometrů.

Ta krátká věta **„kudy mám teď jít“** mi připomenula jednu krátkou epizodu z Bible. Kristus se zastavil u jednoho člověka a ten mu na jeho otázku „chceš být zdrav?“ stručně odpověděl: „Nemám člověka, pane...“

Zelené a oranžové vesty se staly v tomto chaosu lidského utrpení jakýmsi symbolem, majákem, který provázel lidské osudy. Symbolem lidí, kteří si vzali dovolenou a přišli, aby si oblékli tuto „záchrannou“ vestu a stali se „člověkem člověku“, majákem naděje v zoufalé přítomnosti. Byli tam, kde měli být. Rozdávali úsměvy, objetí, pomáhali nosit kufry, mluvili s utečenci v jejich rodném jazyce, uklidňovali, poradili i pomohli.

Najednou jsme pocítili skutečnou sílu dobrovolnictví, jakýsi neuvěřitelný živý organismus, který nás dal do pohybu – asi někdo ve vyšší režii. Lidé, kteří si nestěžují na





to, že museli být o půl hodiny déle v práci. Pracovali bez „hranic“ a předsudků a často na hranici svých fyzických a hlavně mentálních sil. Jako například Alex, student z Ukrajiny, který provázel lidi do druhé hodiny v noci a potom si lehl na tři hodiny v autobuse, aby si oddechl. Jeho Facebook nebyl plný zbytečnosti a nesmyslů, ale neustále lidem ukazoval cestu. V příbězích i ve statusech měl vyfocené instrukce, kam mají lidé jít, co je čeká, jak se mohou připravit a rozhodnout se, kam půjdou. Měl několik tisíc sledujících a stal se majákem pro mnohé lidi na cestě do nového světa.

Asi po měsíci práci přebrala policie a ministerstvo vnitra Slovenské republiky, ale majáky svítily dál... Nikdo neví, kdo je zor-

ganizoval, ale všichni věděli, jak fungují. Díky Bohu za ně, za jejich obětavou práci. Uvědomil jsem si přitom, že jsem patřičně hrdý na svůj národ, který dokázal takové majáky zapálit. Fungovaly jako rodina, kde vládne harmonie a důvěra, jako jedno tělo. Dobrovolníci nesoutěžili o prestiž, ale doplňovali se. Nepovyšovali se, ale respektovali jeden druhého. Nežádali, ale přinášeli. Každý si našel svoje místo a svědomitě udržoval „oheň své zodpovědnosti“ tak, aby nezhasl.

Děkujeme, že nám pomáháte pomáhat.



Ludovít Činčala, člen Správní rady ADRA Slovensko, se aktivně zapojil jako dobrovolník do humanitární pomoci lidem postiženým válkou na Ukrajině.



Žít DŮSTOJNĚ A S RADOSTÍ



PhDr. Jiří Bauer, Ph.D., se narodil v rodině faráře Církve československé husitské v Sokolově, studoval na střední škole Chovatel cizokrajných zvířat v Praze, v té době se stal členem Církve adventistů sedmého dne. Po revoluci vystudoval psychologii na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 2000 působí jako klinický psycholog a psychoterapeut v Karlových Varech a v Sokolově. V roce 1995 s přáteli založil Společnost Pohlazení, která se snaží zmírnit těžký úděl dětí z dětských domovů, které rodiče opustili. V současnosti se také snaží pomáhat dětem a mládeži ze sociálně slabých rodin. Jeho celoživotním mottem je: „Život, ve kterém není občas všechno v sázce, nemá cenu.“ (Luise Rinserová)

Na začátku by možná stálo za to ujasnit si, co vlastně psycholog dělá. O lidské nitro se stará psychiatr, ale také psycholog nebo psychoterapeut. Jaká je role každé z těchto profesí?

Já jsem klinický psycholog a psychoterapeut, nejsem psychiatr. Psychiatr má vystudovanou medicínu, zatímco psycholog studuje vždy filozofickou fakultu. Jsou ale i psychiatři, kteří si udělají atestaci z psychoterapie na stejném institutu jako psychologové. Obecně se dá říci, že psychiatr léčí především pomocí medikace, zatímco psycholog léčí slovem. To znamená, že psycholog zásadně pomáhá psychologickými prostředky. Snažíme se poznat podstatu člověka, poznat jeho životní příběh. Z toho můžeme vyčíst určitá traumata, která ovlivňují jeho současnou poruchu nebo stav, ve kterém se nachází. No a potom se, spolu s pacientem, snažíme najít nějaký způsob, jak by dokázal ve svém životě pojmenovat věci, které mu dělají problémy a ve kterých si neví rady. Cílem je, aby se dokázal postavit na vlastní nohy a zase mohl jít životem důstojně a s radostí s tím, že naplňuje svůj smysl života.



CÍLEM LÉČBY JE, ABY SE ČLOVĚK DOKÁZAL POSTAVIT NA VLASTNÍ NOHY A ZASE MOHL JÍT ŽIVOTEM DŮSTOJNĚ A S RADOSTÍ.

Prožíváme dobu covidovou, válečnou a krizovou. Je to situace, kterou jsme předtím nezažili. Projevuje se to i ve tvé ordinaci?

Určitě. Všechno, co se děje v našem okolí, nás nějak ovlivňuje. Ke mně většinou chodí lidé s depresemi a úzkostnými stavy. Díky svým traumatům jsou tito lidé i v běžném životě nastaveni úzkostně a zažívají nejrůznější strachy. Když přijde z vnějšího okolí jakýkoliv podnět, povzbudí je, aby se báli a děsili, aby zase prožívali svoji nejistotu. Tito lidé se neumějí opřít sami o sebe. Lidé, kteří trpí neurózami, jsou takovými velkými dětmi.

Charakteristikou dítěte je, že nedokáže samo za sebe převzít zodpovědnost. Má někoho, kdo ji má za něj, a to mu dodává jistotu. A může si žít, jak chce, protože nemá žádnou odpovědnost. Pouze někoho, kdo ho usměrňuje.

Když se stane dospělým a nedokáže převzít odpovědnost, tak je pořád nejistý. Pořád hledá a tápe a propadá se do strachů a depresí, protože už často nemá rodiče. My terapeuti jsme vlastně takovými rodiči. Přijdou k nám a my jim poskytneme podporu. Není to poradenství, kterých je dneska celá řada, protože terapeut neradí. Terapeut po-





máhá člověku, aby se zorientoval a našel v životě směr, který pro něj bude ten nejlepší. A nemusí to ani být ve shodě s hodnotami terapeuta. Terapeut pouze doprovází. Není tím, kdo radí a říká, co má člověk dělat.

To znamená, že psycholog je tím, kdo toho člověka provází k vnitřní dospělosti?

Ano, dalo by se to také tak říci. Týká se to především poruch, které jsou spjaté se strachem, se závislostmi, možná i s poruchami nálad. Takový člověk stále potřebuje někoho, o koho by se opřel, kdo by mu ukazoval, kudy má jít. Dospělost spočívá v tom, že se člověk postaví na vlastní nohy. On ví, kam směřuje. Navíc dokáže přijmout zodpovědnost za sebe, ale i za ty, kteří k němu patří – manželku nebo jeho děti, případně lidi z jeho okolí a časem i rodiče, kteří stárnou. A zároveň má život naplněný smyslem a radostí.



TERAPEUT POUZE
DOPROVÁZÍ. NENÍ
TÍM, KDO RADÍ
A ŘÍKÁ, CO MÁ
ČLOVĚK DĚLAT.

Není nakonec jednodušší zůstat dítětem?

Naprosto ano. Dětství je obdobím, kdy člověk nemá na sobě tíhu odpovědnosti. Ale ve chvíli, kdy se stane fyzicky dospělým, tak je to vážný rozpor. Ten člověk potřebuje mít neustále nějaké vedení. Proto spousta lidí s láskou vzpomíná na socialismus, protože tam nám přesně řekli, co smíme a co nesmíme, a nemuseli jsme se vlastně o nic starat. Měli jsme základní věci, ale neměli jsme ten nadstandard, který je právě spjatý se svobodou. Dospělost vede ke svobodě a odpovědnosti.



NA TĚŽKÁ OBDOBÍ
SE PŘIPRAVUJEME
DÍKY TĚM, KTERÍ
TĚŽKÉ ŽIVOTNÍ
SITUACE UŽ
PROŽÍVAJÍ.

Dobře, ale člověk může být dospělý fyzicky i psychicky, a přesto může prožívat těžké období. I dospělý se přece může začít lámat a hroutit.

Ano, určitě. Člověk může být plně dospělý, to znamená psychicky, fyzicky i duchovně a sociálně, ale nastane nová krizová situace, ve které ho porazí něco, na co nebyl připraven. Takovou novou situaci například je, když člověku umírají blízcí lidé, o které se třeba celý život opíral. A i když se teď už o ně neopírá, tak je s nimi citově spjatý a to loučení je vždy těžké. Nebo nás někdo suro-

vě napadne, budeme mít autonehodu nebo budeme skákat padákem a zlámeme si nohy. Pak skutečně existuje takzvaný proces regrese, ve kterém se člověk, který prožívá nějaké trauma, v tu chvíli stává dítětem. Třeba leží a nemůže se pohnout. Když mu někdo pomáhá, jedná s ním vlastně jako s batoletem. Přenesení ho na lůžko, ošetřuje ho, krmí ho – po dobu, kdy ten člověk potřebuje péči. Je vlastně prakticky dítětem.

Pokud je ten člověk už dospělý, tak tento proces regrese člověk bere s pokorou, přijímá, že je skutečně závislý na dalších lidech. Ale postupně, jak se uzdravuje, krok za krokem znovu přebírá zpátky své hodnoty a zakomponuje tam i hodnotu události, která se mu právě stala. Zase osobnostně povyroste, nastaví si nějakou obranu, aby se to už nemohlo stát. A proto se i dospělý, dozrálý člověk může dostat do situace, kdy se pro-

střednictvím regrese zase stane dítětem. Ale jenom na nezbytnou dobu, než se znovu vnitřně postaví na nohy. A i kdyby tragicky přišel o nohy, i na tom vozíčku bude zase dospělý. Protože když je člověk plně dospělý a i když prožívá krizi, tak si nezoufá. Má vždycky nějakou vnitřní oporu. A mnoho duchovně založených lidí se obrací k transcendentnu. To znamená k tomu, co je přesahuje, protože si uvědomí, že nejsou na světě ti jediní a největší. Mají v sobě pokoru a mají kotvu někde hlouběji a někde výš.

Napadá mě ještě proces stárnutí, kdy se mi zdá, že se člověk tak trochu postupně zase stává dítětem. A tam už asi ten fyzický návrat není vždy možný. Jak „zdravě“ stárnout?

Stáří přináší zhoršení kvality života. To se děje každému. Pokud je ale člověk osobností, tak osobností zůstane, a dokonce může i v tom stáří osobnostně dál růst. Proto není zbytečné třeba jít na univerzitu třetího věku. Člověk se může vzdělat ve věcech, které třeba chtěl celý život dělat, ale prostě se k tomu nedostal. Tak mohou třeba lékaři přednášet i prostým lidem. Mají čas a naučí se zcela nové věci. Takže ten proces učení a růstu osobnosti je možný i ve stáří. Výjimkou jsou samozřejmě demence a podobné poruchy, kdy lidé o sobě už více méně nevědí a kdy dochází k destrukci mozku a vlastního vědomí. Ale pokud nenastane tento stav, tak člověk může být osobností až do smrti.

Je možné, abychom se na těžké životní situace nějakým způsobem připravili? Problémy nebo těžká období přicházejí v životě každého z nás.

Na těžká období se připravujeme díky těm, kteří těžké životní situace už prožívají. Mnoho lidí z našeho okolí, přátelé, rodina nebo někdo blízký prožívají problémy a krize. A právě v těchto momentech je třeba, aby člověk před tím neutíkal, byl nablízku těmto lidem a třeba s nimi jenom seděl nebo je poslouchal. Tak se učí správně řešit danou situaci. A aniž si to uvědomujeme, tak když někdo z našich blízkých krizi překoná, překonáme ji s ním. A tím už jsem se i částečně připravil na podobnou krizi v mém životě. Už budu vědět, jak se zachovat. Pomoci může i literatura, ve které jsou zaznamenány životní příběhy lidí. Tím, že jejich příběhy čteme, tak je vlastně prožíváme. A tak řešíme jakoby nanečisto vlastní životní situace, které teprve přijdou.

To tedy znamená, že proto, abychom dobře zvládali naše krize, je dobré mít s lidmi blízké vztahy, prožívat s nimi jejich osudy a být jim oporou?

Ano. A napadá mě jeden text z Bible, který říká: „Radujte se s radujícími, plačte s plačícími“ (Římanům 12,15). Jestliže se tedy dokážeme naladit na vlnu těch lidí, se kterými jsme, dokážeme s nimi prožívat radost, ale i bolest, tak jsme pro ně jednak silnou podporou a zároveň i my s nimi osobnostně rosteme.

Ty asi musíš slyšet hodně příběhů. Znamená to, že jsi hodně vyrostl, anebo že jsi také v ohrožení?

Když jsem s psychoterapií začínal, řekl bych, že jsem byl často v ohrožení. Dokonce jsem byl blízko syndromu vyhoření. To zažívá mnoho lidí v pomáhajících profesích, protože jak částečně prožívají příběhy druhých, tak se jich to samozřejmě dotýká. Já jsem byl ze začátku velice nadšený do pomoci lidem. Viděl jsem, jak jim to pomáhá, jak rostou, jak zvládají svoje krize a berou svůj život za správný konec.

Ale pak byli lidé, kteří jsou chronickými pacienty. Já jsem si myslel, že je prostě vyléčím, že jim dám nějaký směr, že najdeme spolu cestu, jak se z toho můžou dostat ven. Ale ve skutečnosti je to jejich životní nastavení. Typické pro tyto lidi je „ano, ale“. Takže oni mi sice dají za pravdu, avšak mají svoje „ale“. Tím vysvětlují, proč oni nemohou, proč to nejde, proč právě jim ne. A když příště přijdou a řekneme si, že to tedy zkusí, tak oni to nezkusí. Protože se jim právě něco stalo, protože nemohli, prostě to z nějakého důvodu nešlo. A tak se točíme v kruhu. Až když se nenajde žádná cesta, pak je nutné, aby pochopili, že tohle je vlastně jejich životní styl nebo způsob života. A oni už jsou v tom natolik ponořeni, že je prostě nikdo nezastaví. Jsou v podstatě dětmi, kterým nemůže nikdo pomoci, ale může je jenom litovat. A to je jejich hnací motor. Oni žijí ze sebelitosti, je to jejich určitá životní hodnota. A tím, že mají trápení, tím, že z toho nemohou vyjít, tím, že jsou na tom tak špatně a nikdo jim nemůže pomoci, tak jsou zvláštní a jsou to oni. Teprve později jsem pochopil, že takovým lidem nemohu pomoci.



Když jsi mluvil o posilování své role dospělého, o zažívání krizí, říkal jsi, že často jen nasloucháš. Jak to udělat, abychom služby psychologů nepotřebovali a vzájemně si pomáhali? Jde to vůbec?

Já bych řekl, že v tom normálním životě to jde, protože jinak bychom se strhali. Protože psychologů a psychoterapeutů stále není dost. Je samozřejmě vždy důležité, když chceme někomu pomoci, tak mu naslouchat. My máme nějaké životní zkušenosti, něco se nám v životě podařilo zvládnout. Proto můžeme o své životní zkušenosti říci někomu dalšímu. Ale měli bychom mít na paměti, že zkušenost je nepřenositelná. Takže pokud se někdo bude přesně řídit naším vzorem nebo radou, tak vlastně přebíráme odpovědnost za jeho rozhodnutí. To už nedělá on, ale dělá něco podle naší rady. Takže žije už život někoho jiného. Měli bychom v tom být opatrní.



NÁBOŽENSTVÍ A VZTAH K BOHU MÁ V NAŠEM ŽIVOTĚ NEZASTUPITELNOU HODNOTU.

Proč je to důležité?

Měli bychom pouze naslouchat a pak klást otázky. Na základě kladení otázek je možné daleko efektivněji najít tu správnou cestu, než když dáváme rady a udílíme pokyny. Protože když toho člověka vedeme nějakou cestou, která není jeho, a pak jej opustíme, tak on po ní sám dál nepůjde. Není to jeho cesta, jeho volba. A když zabloudí, tak nám bude nadávat, a mnohdy právem. Protože my jsme mu řekli, co má dělat, a on se místo toho zhroutil.

To znamená, že člověk by neměl přebírat cizí cestu, ale měl by hledat tu svou, stát na vlastních nohách. Ty jsi také věřící člověk. Pro někoho je právě Bůh ten, který dává pokyny a který říká: tohle dělej, a tohle nedělej. Jak to tedy je? Řekl jsi správně, že by člověk neměl přebírat cizí cestu. Bůh je ale náš Otec. Rodič si může dovolit určovat cestu svému dítěti, dokonce musí, protože dítě je často nejisté. A proto náboženství a vztah k Bohu má v našem životě nezastupitelnou hodnotu. Jako dospělý sám rozhoduji o všem. Vím, kam směřuji, vím, jak stát na svých nohách. Jsem ve svých rozhodnutích svobodný a nejsem na nikom ani na ničem závislý. Ale přesto mě ně-

kdo převyšuje. Někdo, kdo je mým Tvůrcem a Stvořitelem a kdo mi nejlépe rozumí.

Avšak ve chvíli, kdy se jako dospělý dostanu do situace, která mne přesahuje, tak potřebuji někoho, kdo je nad tím. Kdo mi může dát jistotu, podporu a nový smysl života. Anebo ukázat cestu ven ze situace, ve které nevidím žádné světlo. A pro mě je v této nejisté době Bůh tou největší jistotou. Pro někoho je Bůh vzdáleným pojmem, pro někoho je to vesmír nebo příroda. Lidé často rádi vyjadřují, že je to někdo někde nebo něco někde. Ale pro mě je Bůh láska. Někomu se to může zdát jako abstraktní pojem, ale pro mne to tak není. Pro mě je láska, vztah k Bohu, tou největší jistotou ve světě. Znamená to, že je tu někdo, na koho se můžu kdykoliv obrátit a i v tichu mlčení, když se zdá, že neodpovídá, můžu slyšet jeho odpověď. A za to jsem rád.

Díky za rozhovor. Jan Libotovský





Hana Pinknerová



„Co tady u všech všudy dělám?“ ptala jsem se sama sebe v malé, holé, žlutě vymalované místnosti plné tmavočerveně čalouněných kancelářských židlí. Spolu se mnou se tu ve výhni červencového slunka peklo dalších patnáct žen. Účastnila jsem se týdenního semináře na téma, které mi bylo zcela vzdálené. Seděla jsem mezi lidmi, které jsem nikdy dřív v životě neviděla, s nimiž jsem neměla zhola nic společného. Absolvovat tento seminář bylo zaměstnavatelovou podmínkou pro vstup do nového zaměstnání.

„Kam jsem se to dostala?“ bědovala jsem v duchu o přestávce. Vyšla jsem si na nekrytou terasu, abych se trochu provětrala, ale venku bylo ještě větší vedro než uvnitř. Vypila jsem sklenici vody a vyslechla nadšený rozhovor dvou spoluúčastnic kurzu. Já jsem si připadala jako vetřelec. Nedokázala jsem sdílet jejich nadšení, přednáškám jsem naslouchala jen z povinnosti. Zdálo se mi, že

všichni frekventanti kurzu věděli o oboru mnohem víc než já ještě dříve, než jsme začali. Že jen tak zlehka opakují, upřesňují si nové poznatky a jsou schopni zasvěceně diskutovat.

Nová oborná terminologie mi dělala potíže, pletla jsem se v definicích a ani za nic

jsem je nedokázala zcela přesně reprodukovat, jak bylo požadováno. Podléhala jsem pocitům, že jsem naprosto nemožná. Bylo mi horko, strašně mě to nebavilo, připadala jsem si úplně pitomá, a navíc jsem sváděla těžký duchovní boj.

Jsem pyšná, když si myslím, že tohle fakt nepotřebuji a ani nechci poslouchat? Co když zrovna tohle je moje příští životní dráha? Psaní skončí, nic dalšího mě nenapadne a nic nenapišu. Nikdo mi už další knížku nevydá. Třeba tohle teď bude můj reálný život... Nevzpírám se Božímu vedení, když se mi to ani trochu nelíbí? Vždyť přece ten úvodní pohovor se zástupkyní šéfově vypadal tak slibně. Zdálo se mi, že o mě mají skutečný zájem. Je přece běžné, že každý zaměstnanec musí projít proškolením, zvlášť když se jedná o tak specifický obor. Sama bych nejednala jinak. A hlavně: jiná práce se nikde nenabízela a tato nabídka přišla sama. Tak jak jsme se modlili.

Každé ráno toho týdne jsem se cestou na kurz modlila, jak mám poznat, že jsem na správné cestě. Každý večer jsem cestou domů z přednášek unaveně přemítala, jestli mě takhle Bůh učí pokoře. Dokud jsem byla doma a učila děti, vařila polívku, starala se o zahrádku a psala své příběhy, to se mi to radovalo. Život byl tak přehledný, jednoduchý a světlý. Všechno mě bavilo. Něco samozřejmě víc a něco míň, ale byla jsem šťastná a spokojená, protože jsem věděla, že jsem přesně tam, kde mám být. Ale teď se teprve ukáže, jak se dokážu radovat, když budu muset dělat věci, které mě vlastně nezajímají. To bude zkouška.

Stále jsem čekala na nějaké znamení, nějaké potvrzení, nějaký signál, že tohle místo je to pravé, ale jistotu jsem neměla. Jednou se mi zdálo, že to snad nebude tak zlé, a to tehdy, když jsem se vyznala ve spleti-tých grafech a přestala si plést odborné pojmy, jindy mě strachy bolelo břicho. Přesto jsem neměla žádný důkaz proti svému rozhodnutí. Vstoupila jsem do pootevřených

dveří, jediných, které se mi pootevřely, a neměla jsem žádný zjevný důvod k útěku.

Závěrečné zkoušky jsem složila na výbornou. Druhý týden školení pro vyšší odbornost už nebyl tak stresující, dokonce se mnou osobně promluvila šéfová o konkrétní podobě mé příští práce. Nadšení se nedostavovalo, ale strach polevil. Rozhodla jsem se, že pokud mi Bůh nějak srozumitelně neřekne, že mám dělat něco jiného, budu poslušně pracovat, jak nejlíp to dokážu. Má-li to být zkouška, chci obstát.

Zpracovala jsem projekt a šla na kurz. Za týden přišel dopis, že mě vzali. Zkouška pokračovala.

Úryvek z knihy Hany Pinknerové: To pravé místo – Jak jsem začala a přestala chodit do práce, Nakladatelství KMS 2008.



Hana Pinknerová je žena mnoha talentů. Ráda jí, a proto dobře vaří. Je zvědavá, a proto ráda naslouchá lidem. Ráda čte, možná proto provozuje knihkupectví. Kromě toho také píše knížky, přednáší na různá témata, jezdí na koloběžce a zkouší zase hrát na klavír. Baví ji život a hledání Božích milostných vzkazů.
(více najdete na <http://hanapinknerova.cz>)

Jako HASIČ mám V BOHU sVOU JISTOTU



Hasičským povoláním si plní dětský sen a nachází v něm také smysl života – službu druhým. Přestože čtyřiatdvacetiletý Vítězslav Chán ml. vystudoval konzervatoř na jihu Čech, už čtvrtým rokem je členem Hasičského záchranného sboru ČR. Během svých směn se pravidelně dostává do nejistých a nebezpečných situací, když bojuje nejen s požáry, ale mnohdy i s nástrahami, na něž se nelze připravit. Pevnou půdu pod nohy mu pak vrací nejen milovaná hudba, ale také rodina a vztah s Bohem.



Jak ses vlastně dostal k hasičskému povolání?

Ke čtvrtým narozeninám jsem dostal velké hasičské auto. Tatínek mi tehdy na zahradě připravil ohýnek, který jsem si mohl sám uhasit. Nejspíše tehdy se ve mně probudil sen stát se hasičem a já jsem si od této doby začal, jako mnoho jiných dětí, hrát na hasiče. Přestože jsem nakonec vystudoval konzervatoř, k myšlence působit „u hasičů“ jsem se opět vrátil, když se můj starší bratr stal záchranářem. Inspiroval mne a já se definitivně rozhodl. Zjistil jsem si vše potřebné, modlil se za to a absolvoval náročné přijímací řízení. Vše se podařilo a dnes si už téměř čtyři roky plním svůj dětský sen.

Máš nějakou specializaci v rámci svého týmu?

Patřím mezi výjezdové hasiče, takže vyjíždím téměř ke všem nahlášeným událostem.

V našem povolání se ale můžeme dále v různých směrech zdokonalovat. Proto jsem letos absolvoval kurz na pozici hasič-strojník. Mým dalším velkým snem bylo totiž velká auta řídit. A to se mi také splnilo.

Copak dělá takový strojník?

Obsluhuje například speciální požární, výškovou a vyprošťovací techniku. Jinými slovy má na starosti úkoly spojené se zásahovým vozem – musí dovést hasiče k místu zásahu, pouští vodu a dbá na to, aby se vozidlu během zásahu nic nestalo. Nese zodpovědnost nejen za zásahový vůz, ale i za technické vybavení.

Jaké jistoty vůbec nabízí práce hasiče?

Velmi si vážím toho, že jsem součástí organizace, která funguje a zároveň má i kvalitní zázemí a techniku. Být v dnešní době hasičem je něco úplně jiného než před dvaceti nebo třiceti lety – celková modernizace je opravdu znát. Jsme také mnohem lépe zabezpečeni. Během zásahu mám u sebe vždy alespoň jednoho kolegu, který mě jistí. Kdyby se něco stalo, je schopen mne z nebezpečí vytáhnout ven.

Jaké nejistoty naopak tato práce přináší?

Naše dvacetičtyřhodinové směny jsou velmi různorodé a pokaždé může výjezd přijít kdykoli – ať už obědvám, čistím si zuby nebo třeba spím. Nejistotu prožíváme i při samotném výjezdu. Během cesty k zásahu dostáváme základní informace, ale teprve až na místě jsme schopni situaci správněji vyhodnotit.

K jakým zásahům vlastně vyjíždíte?

Hasiči mohou vyjet, kdykoli je potřeba, mají hustou síť stanic po celé zemi a dojezdové časy jsou relativně krátké. Odbornost hasičů se tedy postupem doby velmi rozšířila a nároky se zvýšily. Dnešní hasič by měl dokázat téměř „všechno“ – technickou pomoc, hašení požárů, pomoc u dopravních nehod a další věci (např. odchyt zvířat). Vyjíždíme dokonce k zásahům, o kterých jsem ani nevěděl, že patří do naší kompetence.

Co to bylo?

Byl to shodou okolností můj úplně první výjezd. Paní nás přivolala, protože jí nestartovalo auto. Jindy jsme kupříkladu zachraňovali uvízlého holuba na střeše, odstraňovali převis sněhu ze střechy nebo řešili defekt vozíčkáře uprostřed křižovatky. Takové výjezdy jsou ale výjimečné.



Které z vašich výjezdů jsou nejčastější?

Sloužím v Ostravě na Fifejdách, což je centrum města. Nejčastěji proto vyjíždíme k technické pomoci, třeba k měření koncentrace plynu v průmyslových částech Ostravy. Časté je také otvírání dveří a požáry bytů nebo zahradních domků, v neposlední řadě i dopravní nehody. Je ale pravdou, že lidé v centru města nejezdí tak rychle, a proto je tam nehod méně než někde mimo město.

Míváš strach nebo obavy, když zazní siréna a ty musíš vyrazit do akce?

Záleží, kdy siréna zazní... Pokud poplach zahouká v noci a člověk je v hlubokém spánku, srdce se mu rozbuší hodně rychle. Co se týče strachu, mám ho stále méně, ale jsou případy, kdy se strach samozřejmě přihlásí. Jednou se mi stalo, že jsme jeli na otvírání bytu, kde bylo podezření na sebevražedné úmysly. Když jsme otevřeli dveře, stál tam pán, který na nás mířil pistolí. Tehdy jsem strach opravdu měl. Kolegové od policie našťastí zasáhli rychle a účinně a vše se obešlo bez zranění.

Nebezpečí ale asi bude na hasiče číhat mnohem častěji, že?

Někdy je to adrenalin. Stalo se mi, že několik metrů přede mnou vybuchla propan-butanová láhev, požár se roznítil a člověk si pak klade otázku, jak to asi dopadne. Strach je určitě součástí naší práce, ale učíme se ho překonávat a bojujeme s ním i během různých tréninků a školení.

Připouštíš si, že se už od zásahu nemusíš vrátit?

Většinou se ty situace, které vzbuzují strach, stanou velmi rychle a člověk nemá čas přemýšlet, jestli se vrátí. Pokud se ale požár vymkne kontrole, člověka napadne, co bude dál a jestli ještě uvidí svou manželku, rodinu a přátele. V takových chvílích se modlím: „Bože, pomoz mně i mému týmu vrátit se v pořádku na základnu.“ Mám v Bohu mnohem větší jistotu, věřím, že mě chrání, a i když se něco pokazí, vím, že to má ve svých rukou.

Jak tvá práce souvisí s tvou vírou?

Být tady pro druhé a pomáhat, když jsou lidé v nouzi, je nejen náplní mé práce, ale i smyslem mého života. Odpovídá to i tomu, co učil Ježíš Kristus. Vidět pak ty vděčné pohledy zachráněných lidí, to se nedá popsat.

Jak si čistíš hlavu od neštěstí, která vídáš velmi často?

Když jde o něco náročnějšího, je zásadní probrat to s týmem. V jednotce nám také například dost pomáhá černý humor. Rozhodně se však snažím nenosit si práci domů. Pokud mi i tak nějaké nepříjemné zážitky ze zásahu v hlavě zůstanou, velmi rád jezdím na kole do přírody, kde se ty myšlenky snáze rozplynou.

Mezi hasiči najdeme lidi s různými (i netechnickými) obory. Přesto hasič s konzervatoří je spíše výjimka. Je pro tebe hudba i nadále důležitá?



Přestože jsem si vybral povolání, které s hudbou nesouvisí, zůstala stále nedílnou součástí mého života. Ve svém volném čase nejen hraji na klavír a kytaru s přáteli, ale také skládám. Naposledy ukolébavky pro syna Benjamina, který se nám narodil v červnu 2022. Hudba je úžasným darem od Boha, za který jsem velmi vděčný. Proto je pro mne velkou životní oporou i v dobách nejistoty.

Děkuji za rozhovor. Filip Muroň

Andrea Janušková
(Matúšková)



JISTOTA v nejistotě, NEJISTOTA v jistotě?



**Zamýšlím se nad tím, kdy v mém životě
nastal onen zlomový okamžik. Ta chvíle, kdy
jsem dokázala odložit stranou své věčné
obavy a strach a začít prožívat pocit jistoty.**

Víte, že s pocitem jistoty se už rodíme? Je to tak. Všichni ho dokonale známe. Už jako malé děti víme, že je o nás postaráno, že se nemusíme vůbec ničeho bát. Kdy se však tato jistota ztratí?

Když začneme dospívat, z každé strany slyšíme, co je a co není správné. Co bychom dělat měli, a co naopak ne. Způsob výchovy ovlivňuje také směr našich myšlenek. Nedědíme jen choroby, domy či kuchyně, ale od rodičů přejímáme především vzorce myšlení a způsob chování.

Všichni jsme nejraději, když nás v běžném životě nic negativního nepřekvapí. Vždyť nakonec proto sledujeme i předpověď počasí, nebo ne? Náš optimismus roste, pokud nám někdo dá naději. Vydechneme si, když nám někdo slibuje dobré zaměstnání. Na naději a optimismu není nic špatného. Nesmíme však podlehnout falešným iluzím ohledně budoucnosti. Před tím varuje i Ježíš, když soustřeďuje pozornost učedníků spíše na současnost, která také přináší mnoho starostí. Nedejme se ošálit přísliby



NA NADĚJI
A OPTIMISMU NENÍ
NIC ŠPATNÉHO.
NESMÍME VŠAK
PODLEHNOUT ILUZI
JISTOTY.

jakýchkoliv jistot týkajících se našeho pozemského života. Náš život je plný nejistot a není na tom nic špatného.

Vyrůstala jsem ve věřící rodině. Každou sobotu jsme chodili do shromáždění ve Vaďovcích na Slovensku. Chodila jsem tam ráda a s nadšením, protože jsem věděla, že je to tak správné, a protože jsem věděla, že je to důležité. Víra v Boha, víra v jiné hodnoty než ty, které se nám všude kolem nabízejí. Věřila jsem v dobro a lásku druhých, věřila jsem, že je tu někdo, na koho se můžeme plně spolehnout. Komu můžeme odevzdat každou naši radost, ale i starost. Věděla jsem, že je tu někdo, kdo mě vždy vyslechne, kdo mi pomůže a poradí. Že je tu On, Pán Ježíš.

Po střední škole jsem odešla do zahraničí pracovat jako ošetřovatelka starších lidí. Nebylo to jednoduché. Plná strachu z neznáma jsem se modlila o to, abych starým lidem pomohla, abych tam byla dobrou pomocí a také dobrým příkladem. Bylo to období, na které velmi ráda vzpomínám. Měla jsem jistotu, že ani stovky kilometrů od svých rodičů nejsem sama.

Na období, kdy jsem poznala svého prvního manžela, již tak hezké vzpomínky nemám. Přišel čas, kdy jsem si nějak přestávala věřit, kdy jsem váhala, jestli to, co dělám, je to správné. Často jsem si kladla otázku, jaká je vlastně moje cesta. Poznala jsem muže jménem Roman. Ze začátku jsem byla okouzlená jeho chováním a jeho způsoby. Došlo to tak daleko, že jsem ztratila pevnou půdu pod nohama a začala jsem mu slepě věřit.

Po svatbě mě začal týrat nejen fyzicky, ale hlavně psychicky. Jistotu jsem hledala znova na modlitbách. Prosila jsem Boha o pomoc a radu, jak změnit mého vlastního

manžela. Během sedmi let života s manželem (nebo spíše přežívání) se nám narodily dvě krásné děti – Lenka a Niki. Obě mi vždy dávaly sílu k tomu, abych další a další den přežila v nejistotě, strachu a bolesti. Teď už vím, že to nebylo správné. Bylo bláhové myslet si, že se manžel změní, že mě ze dne na den přestane týrat a ubližovat mi. Jeho psychické týrání mě dovedlo až před dveře psychiatrické ambulance. Až lékař mi otevřel oči a po dlouhém povídání mi řekl, že to, co dělá můj vlastní manžel, není správné, a že



se to nikdy nezmění, pokud neudělám první krok. Nejistý, ale vykročit musím já.

Pak přišel rok 2013, kdy se všechno změnilo. Vyslechla jsem si diagnózu: rakovina. Já, matka tehdy dvou malých dětí, nejistá a vysílená, bolavá a unavená. Rakovina plic. Tak zněla diagnóza lékařů. Přiznávám, že jsem jim ze začátku nevěřila. Nemohla jsem uvěřit tomu, že bych já mohla být tak vážně nemocná. Proč? Jak jsem k tomu přišla? Co se stalo?

Teď už znám odpověď. Díky psychickému týrání se ve mně rok za rokem hromadil strach a beznaděj. A díky dlouhodobému stresu vše nakonec vyústilo v rakovinu.

Moje jistota byla v troskách. Hledala jsem odpověď v prosbách k Bohu. Modlila jsem se, aby mě zachránil. Nechtěla jsem opustit dvě malé děti, které byly zcela závislé na jejich matce. Myslela jsem i na své milované rodiče. V slzách jsem prosila Boha celé noci o to, aby při operaci vedl ruce lékařů. Vždyť On je tím největším lékařem, jakého máme. Zná totiž nejen náš fyzický stav,



BŮH DO MÉHO
SRDCE VLOŽIL
NAPROSTÝ POKOJ
A KLID. VÍM, ŽE NA
NĚHO SE MŮŽEME
VŽDY SPOLEHNOUT.
PRÁVĚ ON JE NAŠE
JEDINÁ JISTOTA
V NEJISTOTĚ.

ale i náš stav psychický. Jako Stvořitel zná dokonale naše tělo i naši mysl.

Dokázala jsem se na Boha spolehnout natolik, že den před operací jsem mohla s jistotou říct, že všechno dopadne dobře. Zní to neuvěřitelně, ale Bůh mi dal do srdce velkou jistotu a víru, že to všechno dobře dopadne. Věděla jsem to dříve, než bylo po operaci, než mi to řekli lékaři v bratislavské nemocnici. Bůh do mého srdce vložil naprostý pokoj a klid. Víím, že na něho se můžeme vždy spolehnout. Právě On je naše jediná jistota v nejistotě. To On je maják, který nás vždy dovede do přístavu, On je náš jediný cíl.

Teď už víím, že se ve svém životě nemusím točit v kruhu, ale mám jistotu, že znám směr, kterým se mám vydat. Uvědomuji si, že má životní cesta není vždy lehká a rovná. Často jsou na ní kopce a je plná zatáček. Přicházejí i zpomalení, která nás chtějí něčemu naučit. Vyzývají nás k tomu, abychom se změnili. Pomáhají nám pochopit, že sami nedokážeme nic. Když už nemůžu dál, Bůh mě drží ve své náruči. Jen On je tu při mně ve dne v noci a mohu mu říci všechno, co mě trápí. Ten pokoj v srdci, ta jistota, to všechno je k nezaplacení.



Rakovina je za mnou. Vím, že se už nevrátí. Bůh mi v mé nemoci dal jistotu a naději, že vždy bude stát při mně. Po rozvodu, který nebyl vůbec jednoduchý, jsem se podruhé vdala. Modlila jsem se za svého druhého manžela. Bůh mi do cesty poslal muže, který stál v nemoci při mně a každý den mi dává pocit jistoty a bezpečí. Navíc moje dvě děti miluje jako vlastní.

Najednou je tu někdo, komu na mně záleží. Když vidí, jak jsem unavená a bolavá, nic neřekne a udělá, co je potřeba. Bůh mi dal muže, na kterého se můžu plně spolehnout a kterému se mohu svěřit úplně se vším, s radostmi i starostmi. Nikdy nezapomenu na větu, kterou mi řekl při naší svatbě. To ráno jsem se ho ptala, jestli se mu líbím. A víte, co jsem chtěla slyšet? „Ano, líbíš se mi nejvíc ze všech na světě“ nebo „Jsi ta nejkrásnější nevěsta pod sluncem“. Víte, co mi řekl můj druhý manžel? „Líbila ses mi i bez vlasů. Vždy se mi budeš líbit taková, jaká jsi.“ Srdce mi bilo až v krku a slzy se mi hrnuly do očí. Tohle bylo to nejkrásnější vyznání, jaké mi mohl dát. V těch několika slovech bylo ujištění, že ať se stane cokoliv, bude stát při mně.

Rakovina a rozvod byly před lety dvě velká zastavení v mém životě. Teď přišlo třetí velké zastavení – operace páteře. I ve chvíli, kdy píši své zamyšlení, tak stojím, počítač mám vysoko na stole a okolo pasu co nejpevněji stažený korzet. Přesto se mi třesou nohy, jak jsem ještě zesláblá. Slabá fyzicky, ale silná vnitřně. Protože vím, že i tuto operaci vedly Boží ruce, protože vím, že po pár měsících mi bude lépe. Tu jistotu nám umí dát jen Bůh.

Nebojte, nejsme dokonalá rodina. I k nám občas zavítá mráček a zaprší. Ale po dešti vždy vyjde sluníčko a slzy radosti.

Mějme jistotu v nejistotě. Mějme víru v Pána Boha. Milujme své manžely, manžel-

ky a budme jim jistotou v manželství. Budme oporou našim dětem, že se na nás mohou kdykoliv spolehnout, že nám mohou říct cokoliv. Budme jistotou našim rodičům, že jsme tu i pro ně a jsme ochotni jim kdykoli pomoci. A nezapomínejme, že naše jediná jistota je spolehnout se na Boha, na to, že On nás povede tím správným směrem. Ráda říkám, že On je můj nejlepší kamarád, a povídám si s ním po celý den – ať už mě něco tíží, nebo prožívám radost. Je úžasné mít takového kamaráda.

Vím, že do mého života ještě přijdou malé či větší zastávky, ale také vím, že mě opět jen něčemu naučí. Nebojím se. On bude kráčet se mnou. A když nebudu moct, když mě moje nohy neponesou, vezme mě On na svoje ruce a ponese mě. To mi dává sílu a jistotu do budoucnosti.

Andrea Janušková (Matúšeková) (40 let)

Maminka tří dětí (Lenky 14, Nikolase 12 a Matýska 3). Vystudovala elektrotechnickou průmyslovku, pracovala jako sekretářka v zahraniční firmě a v zahraničí také pečovala o staré lidi a děti. Od roku 2013 se kvůli zdravotním problémům stará jen o rodinu. Napsala dvě knihy, a jak říká – píše spíše srdcem než rukou.

Věřím, že to **VŠECHNO** **DOBŘE** **DOPADNE**



Jordan Haj je český hudebník, režisér, scénárista a herec. Je frontmanem kapely Peter Pan Complex a spolu s ní se věnuje alternativnímu rocku. Též se představil jako hudební skladatel, když pro snímek Jiřího Mádla Pojedeme k moři složil hudební složku. Je režisérem a scénáristou mnoha hudebních klipů. Má českou matku a palestinského otce. Jeho partnerkou je novinářka a zpěvačka Emma Smetana, mají spolu dvě dcery. V roce 2022 vydali nové album „By Now“. Rozhovor vedeme, zatímco Jordan krouží kočárkem a snaží se uspat svou dceru.



Přijdete mi jako zajímavý člověk. Člověk, se kterým stojí za to si popovídat. Mimochodem máte i skvělé písničky. A také mě zaujalo to, že mluvíte mnoha jazyky, mimochodem i hebrejsky.

Hebrejsky mluvím úplně stejně jako česky. Je to logické. Když mi bylo devět, tak jsme se přestěhovali do Izraele – a děti se učí rychle. Naučil jsem se hebrejsky velice rych-



PRO MĚ JE
VELICE DŮLEŽITÁ
ROZMANITOST
A SVOBODA.
A SVOBODA NENÍ
SAMOZŘEJMOST.

le. Dneska by mi to trvalo několik let. Když jsem se v 19 letech seznámil se svojí partnerkou Emmou, tak jsem se chtěl i kvůli ní naučit francouzsky. Jsme spolu už 13 let, ale doteď jsem se ten jazyk úplně pořádně nenaučil.

Hebrejšťina je také úplně jiný jazyk, také úplně jiný myšlenkový svět...

Ano, samozřejmě, mě to potom hodně zpětně ovlivnilo. Třeba když jsem začal psát texty písní nebo když jsem se začal jazykem zabývat obecně, a to kvůli své životní dráze. Hebrejšťina je zajímavá v tom, jak tvorba slov vytváří myšlenku. Třeba nebe se v hebrejštině řekne *šmajim* – což znamená „voda, co je tam nahoře“. Tak člověk pochopí, jak vlastně vzniká jazyk. Projevuje se to ve všem a dá se s tím nádherně pracovat. Prostě mě hebrejšťina fascinuje – její struktura a hloubka jazyka. Hebrejšťina má také docela malou základní slovní zásobu. Mnoho věcí se poskládá z více slov. Slovo pak dává smysl ve spojení, nejde jen o význam jednotlivých slov. Jak popsat něco, co člověk třeba vidí nebo cítí, ale nedokáže to vyjádřit? Hebrejšťina pracuje s kontextem a také s tím, že jedno slovo může mít mnoho různých významů. Každé slovo tak v sobě skrývá spoustu různých možností.

Odbočím. Zaujalo mě, že jste se svojí partnerkou Emmou 13 let, máte dvě krásné děti. Jaký máte v showbiznysu klíč na trvalý vztah?

Zní to asi jako hrozné klišé, ale spojuje nás láska. Protože za těch 13 let člověk stihne být v rámci svého osobního vývoje několika různými lidmi. A všechno ho spíš bude od nějaké udržitelnosti vzdalovat. Třeba já sám o sobě nejsem žádný jaderný fyzik. Jsem kluk, co skládá písničky, takže jsem celkově asi takový rozháranější, moje nitro méně stabilní a moje vnitřní integrita proměnná. A když se dívám na náš vztah, tak si uvědomuji, že jsme spolu vlastně prožili několik vztahů, a ne vždy to bylo úplně stejně kompatibilní. Ale nad tím vším máme právě tu lásku, která je tam, když je to potřeba podržet, velká láska. A když to není potřeba podržet, tak se to prostě jenom děje.



Vy se nebojíte váš vztah i vaši rodinu prezentovat na sociálních sítích a v médiích. Jak s tím pracujete?

Sociální sítě jsou teď nástroj, který všichni nějak využíváme, někdo více a někdo méně komerčně. Mně by přišlo docela nevhodné ukazovat věci jinak, než jak náš život skutečně probíhá. Ale určitě neodsuzuji, když

se někdo nějak stylizuje. Není pro to žádná morální norma. Nelze někomu vyčítat, že se nějak na sociálních sítích prezentuje. A když se někdo jiný snaží vytvářet nějakou sladkou nebo sexy iluzi, která třeba ani neexistuje, najdou se lidé, kteří se na to rádi podívají. Jsou to ale vlastně herci. Něco hrají a asi to není špatný, ale nemám odvalu to soudit. Ti lidé mají nějaký důvod, proč se stylizují do nějaké role, a ostatní lidé mají nějaký důvod proč to, i s tímto vědomím, sledují. Internet určitě není zdrojem pravdy. Je to možná škoda, ale je to tak. Sám jsem vyrůstal ve velice puritánském, náboženském prostředí, které vědělo, co je a co není dobře. Soudilo druhé, proto se sám snažím nesoudit.

Jasně. V čem vás to náboženské prostředí vlastně ovlivnilo?

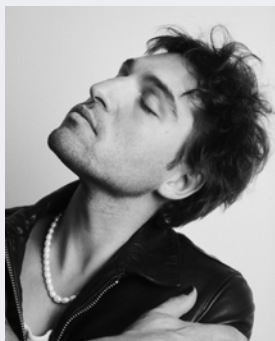
Z podstaty věci jsem spirituální člověk. Ale ta cesta je tak složitá, že jsem to ani sám pro sebe nedokázal zatím nějak definovat. U nás v Čechách je hodně populární takový spirituální turismus. Vidím to kolem sebe. Lidé trochu posbírají ze Čtyř dohod, něco od nějaké kartárky, do toho vyklopí nějaké evangelium a docela super, cool, jsou staré židovské bajky. A tak to dáme dohromady a poskládáme z toho nějaký obrázek. Ty názory si teda budou protřečet v každé třetí větě, ale bude to extrémně spirituální. Plus všechny psychologické i pseudopsychologické rozbory osobnosti člověka. Ale opět

si to netroufám soudit. Já jsem naopak žil v zemi, kde existuje Bůh, jeden Bůh. A pro všechny obyvatele Izraele existuje stejný Bůh, i když je někdy docela problém se shodnout na tom, čím je a koho má radši.

V čem jsem se nejvíc pohyboval, tak to je Starý zákon, Tóra. Ten je mi nejbližší. Navíc vliv arabské rodiny a evropské kultury – a to všechno se ve mně nějak míchalo. A do toho ještě vstupuje moje velice liberální podstata, která s tím nějak bojuje. Pro mě je velice důležitá rozmanitost a svoboda. Svoboda není samozřejmost, vím to dobře. Měl jsem spolužáky, kteří žili ve velice totalitní realitě. I třeba v totalitní realitě svojí vlastní rodiny.

Projevuje se váš přístup ke svobodě a k liberálnosti i v tom, jak se mediálně prezentujete? Viz někdy nalakované nehty atd...

Nalakoval jsem si nehty ve 14, vzal jsem si k tomu sukni a šel jsem navštívit svoji arabskou rodinu na severu Izraele a také jsem tak šel do školy. Tehdy to bylo gesto a bylo pro mě důležité vyvolávat emoce a rád jsem o tom debatoval a provokoval. A bylo jedno-





NĚJAK PŘIROZENĚ
CÍTÍM, ŽE MÁM MÍT
DĚTI A BUDOVAT
RODINU,
SPOLEČENSTVÍ
A BÝT OPTIMISTA.

duché ty debaty vyvolávat třeba jenom svým vzhledem. Dneska je mi 35, mám dvě děti a živím se vizuálem. Tedy tím, jak vystupuji na pódiu – estetika a zevnějšek je moje práce. A když si dnes nalakuju nehty, tak to není nic víc, než že si nalakuju nehty. Gesto to už dneska není.

Jedná se o prezentaci svobody?

Možná ano. A myslím, že třeba církve budou mít co dělat, aby neztratily určité generace. Nedopřejí lidem svobodu a budou dělat z věcí nedůležitých důležité, možná obráceně. Schází otevřenost a možnost být spirituální a být jiný, mít možnost svobody.

Přesto společnost možná někdy zvláště pracuje se svobodou. Svět je možná čím dál více pokrytecký. Třeba i se svobodou slova a s dalšími věcmi. Mnozí lidé se bojí, kam ten svět bude pokračovat. Máte dvě malé dcery. Kde berete nějakou vizi, že vaše dcery budou žít na dobrém světě a že prožijí hezký život?

Jako otec dvou dětí nad tím velmi přemýšlím. Snažím se přemýšlet o světě a jeho budoucí podobě. Vyhledky světa nejsou příliš růžové. Nechci znít ale moc apokalypticky, přestože mám hodně apokalyptických písní. Snažím se být optimistou. Asi v tom nemám moc logiky a intelektu, ale spíš spirituality a víry v to, že to dobře dopadne. Nějak přirozeně cítím, že mám mít děti a budovat rodinu, společenství a být optimista.

Dcera v kočárku usnula a naše povídání končí...

Rozhovor připravil Tomáš Harastej.

Clifford Goldstein

SMYSL života



„Cítím všechno, co se mi kdy stalo, a pamatuji si to, ale všechno je to zbytečné.“

— Osip Mandelštam

„Byli jsme Beatles, což bylo úžasné... ale myslím, že obecně převládal pocit: No, je skvělé být slavný, je skvělé být bohatý – ale počkejte, k čemu to všechno je?“

— Paul McCartney

se smyslem života. Jeho slavný výrok „Bůh je mrtev“ byl varováním před prázdnotou, kterou moderní antimetafyzický světonázor zanechává v lidských duších. A to se může snadno týkat i nás.

Heismanův faktor

Jde o to, že tyto filozofické a metafyzické otázky mají konkrétní a praktické důsledky. Kdo z nás si v nejtěžších chvílích života nepoložil otázku, zda to všechno stojí za to (viz Kazatel 1,14)? Jak to prožívají lidé, kteří se domnívají, že náš život je jedinou existencí – a dál už není nic?

Vezměme si pětatřicetiletého Mitchella Heismana. Mitchell ztratil víru v Boha a propadl nihilismu (názor, že život sám o sobě nemá smysl a je – podobně jako Weinbergův a Gellerův vesmír – bezúčelný) a spáchal sebevraždu. 18. září 2010 se zastřelil před kostelem v areálu Harvardovy univerzity. Předtím napsal 1905stránkový dopis na rozloučenou, v němž shrnuje, kam ho jeho nihilismus dovedl:

„Každé slovo, každá myšlenka a každá emoce,“ napsal, „se vrací k jednomu zásadnímu problému: život nemá smysl. Experi-

V často citované větě ze své knihy *První tři minuty* napsal nositel Nobelovy ceny za fyziku Steven Weinberg: „Čím více vesmíru rozumíme, tím více se zdá, že postrádá smysl.“ Později mírnil Weinberg tento tvrdý výrok v jiné knize *Snění o finální teorii*. V ní vysvětlil, že jeho „unáhlený“ výrok neznamenal, že věda považuje vesmír za nesmyslný, ale pouze to, že „vesmír sám o sobě nenaznačuje žádný smysl“.

Jeho kolegové se divili, proč jeho výrok připoutal tolik pozornosti. Harvardská astronomka Margaret Gellerová například odpověděla: „Proč by měl mít (vesmír) nějaký smysl? Jaký smysl? Je to prostě fyzikální systém, tak jaký smysl? Vždy mě ten výrok mátl.“

Dědicové reformace

Jakkoli zněl Weinbergův výrok znepokojivě, on jen dotáhl předpoklady materialismu do logického konce. My na Západě jsme dědici osvícenství, které postupem času (se silnou dávkou francouzského vlivu) začalo prosazovat systém, jenž veškerou realitu, veškerou existenci redukuje pouze na svět přírody. Musíme si také uvědomit, že v tomto pohledu na svět není místo pro nic nadpřirozeného, natož pro osobního Boha. Západní svět jednadvacátého století zůstává v zajetí tohoto myšlenkového modelu, v němž věda a vědecká metoda zůstávají pro mnohé nejspolehlivějším, někdy dokonce jediným zdrojem pravdy.

Lidstvo díky modernistickému pohledu na svět ztratilo to nejosobnější a nejdůležitější – smysl samotného lidského života. Friederich Nietzsche, se svým drsným ateismem, si uvědomoval, co modernismus udělá



mentem nihilismu je hledat a odhalovat každou iluzi a každý mýtus, ať už vede kamkoli, i kdyby nás to mělo zabít.“

Co by se však stalo, kdyby v posledním zoufalém pokusu o nalezení odpovědi nejprve vešel do křesťanského kostela? Jakou odpověď byste Mitchellu Heismanovi dali, kdyby vám při své cestě na Harvardovu univerzitu položil tu nejdůležitější otázku: Co je smyslem lidského života? Vždyť tento život je tak nedokonalý, tak poškozený, plný bolesti, a navíc končí smrtí! Proč bych se tedy měl trápit se vši bolestí a úzkostí z jeho prožívání?

Vůle ke smyslu

Viktor Frankl, 37letý vídeňský neurolog a psychiatr, byl spolu se svou ženou a rodiči deportován do nacistického koncentračního tábora. Na základě těchto hrůzných zážitků (které jako jediný přežil) napsal Frankl bestseller *Hledání smyslu života*, v němž říká, že naší nejzákladnější potřebou je najít smysl a účel naší existence.

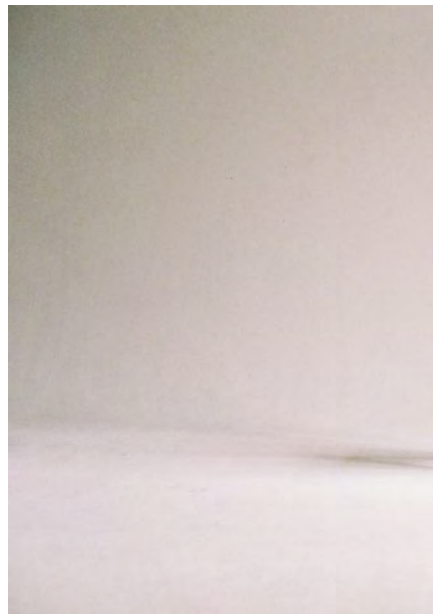
Frankl tedy rozvinul tzv. logoterapii vycházející z řeckého slova logos, které podle něj označuje „smysl“. Frankl napsal: „Podle logoterapie je snaha o nalezení smyslu života základní motivační silou člověka. Proto mluvíme o vůli ke smyslu.“

Frankl sice přesně pojmenoval problém, jeho řešení však nestačilo. V jeho pojetí humanistického existencialismu každý nachází svůj vlastní smysl a cíl v sobě. Pro Frankla neexistuje žádný všeobecný smysl např. v Bohu (i když by mu asi připadalo v pořádku, kdyby si někdo myslel, že takto může objevit smysl sám pro sebe). Používal analogii se šachy: v daném okamžiku neexistuje jediný nejlepší tah. Musíte vzít v úva-

hu okolnosti, kontext a individualitu a na základě toho a na základě bezprostřednosti vlastního života si sami pro sebe vytvořit smysl.

Ve Franklově pojetí lze spatřit stín Nietzscheho, který se ohrazoval proti jakémukoli velkému všeobecnému pohledu na svět, z něhož bychom mohli odvodit smysl a účel. Každý z nás si musíme na základě svědomí vytvořit vlastní smysl. Lidský život se podle Nietzscheho musí stát uměleckým dílem, nesmíme se nechat chytit do pasti domnělé pravdy, která nám říká, čemu máme věřit a jak máme žít.

Samozřejmě (kdybychom chtěli být cyniči), mohli bychom se zeptat: Jak tento postoj ovlivnil život samotného Nietzscheho? Nietzsche, který se nikdy neoženil (a zřejmě nikdy neměl dlouhotrvající vztah), se ve 44 letech v Itálii zhroutil na ulici a poslední roky života strávil v polokatatonicém šílenství.





POSELSTVÍ MODERNISMU ZNÍ: MÁTE SMŮLU. ŽIVOT NEMÁ SMYSL.

Máte smůlu

Nietzscheho smutný život sice nevyvrací jeho filozofii, ale vede k otázce: Jak si člověk může vybudovat smysl života, když samotná podstata života a vše, s čím může pracovat, je „jen systém“, který „nemá účel“?

Weinberg ve skutečnosti nebyl jediným vědcem, který vyjádřil tento postoj vycházející z jeho předpokladů. Průkopník kvantové mechaniky Erwin Schrödinger v roce 1958 napsal: „Nejbolestivější je absolutní mlčení všech našich vědeckých výzkumů vůči našim otázkám týkajícím se smyslu a rozsahu toho

všeho. Čím pozorněji vše sledujeme, tím bezúčelnější a pošetilejší se nám zdá být.“

Co jiného může vzniknout z pouhé bezúčelnosti a nesmyslnosti než více bezúčelnosti a nesmyslnosti? Proto zůstává tato důležitá otázka – vždyť každá buňka volá, že je něco víc než jen bezúčelný shluk částic.

Poselství modernismu zní: máte smůlu. Život nemá smysl. Tak to prostě je. My máme vědu, tj. laboratorní experimenty, matematické vzorce a ověřitelné teorie – abychom to dokázali. Chcete víc? Pak se vraťte k tomu, co politický filozof 17. století Thomas Hobbes nazval „královstvím víl“. Moderní svět se ale posunul dál.

„Žijeme ve zmatené době,“ napsal americký spisovatel a filozof Walter Percy (zemřel 1990), „zmatenější než kdy jindy, protože navzdory velkému vědeckému a technickému pokroku nemá člověk nejmenší ponětí o tom, kdo je a co dělá.“ Pohled na svět, který říká, že realita nemá žádný smysl, přináší do života velký smutek, protože lidé hledají smysl svého života, jak správně řekl Frankl.

Věčnost v našich srdcích

Jsem přesvědčen, že existuje řešení. Křesťanství a jeho pohled na svět by Mitchellovi Heismanovi mohl dávat smysl, který tak zoufale hledal, ale přitom ho nedokázal najít v bezbožném vesmíru naplněném jen „atomy a prázdnotou“.

Bible představuje vesmír jako místo záměrně vytvořené milujícím Bohem (Jan 1,1–3). Lidé byli promyšleně stvořeni k jeho obrazu (1. Mojžíšova 1,26.27). To je radikálně odlišný pohled na svět, než jaký přináší bezúčelný vývoj darwinovské evoluce. Podle Bible nás tento Bůh stvořil a udržuje nás při životě (Skutky 17,28). Nejdůležitější však je, že nás vykoupil skrze svou vlastní oběť v osobě Ježíše na kříži (1. list Timoteovi 2,6).

Vykoupení je klíčové. Protože být Bohem stvořen ještě samo o sobě neříká, co je smyslem našeho života – zvláště když všichni čelíme smrti, která původní cíl ničí. Jaký význam má život, když všichni, které známe, nakonec zmizí v zapomnění, a není nikdo, kdo by si pamatoval, že jsme existovali?

Bible říká, že Bůh „vložil do srdce člověka touhu po věčnosti“ (Kazatel 3,11); jsme tedy nejen schopni o věčnosti uvažovat, byli jsme tak stvořeni.

Proto je ústředním bodem křesťanského pohledu na svět učení, že Bůh, Stvořitel všeho (Jan 1,3), za nás zemřel, abychom mohli získat příslib věčnosti, kterou nám vlo-



**BIBLE
PŘEDSTAVUJE
VESMÍR JAKO
MÍSTO ZÁMĚRNĚ
VYTVOŘENÉ
MILUJÍCÍM BOHEM.**

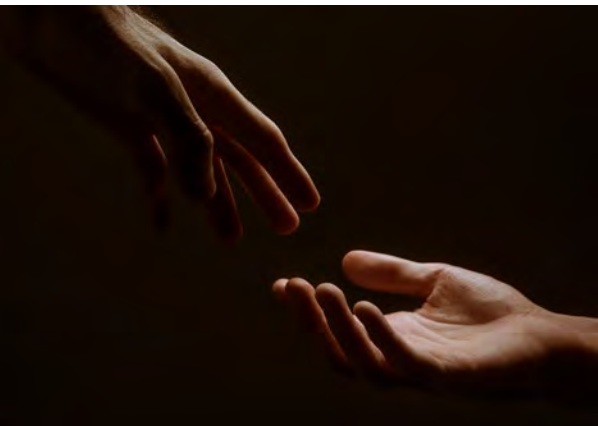
žil do srdce. „A já jim dávám život věčný“ (Jan 10,28). „Toto jsem napsal vám, kteří věříte ve jméno Syna Božího, abyste věděli, že máte život věčný“ (1. Janova 5,13).

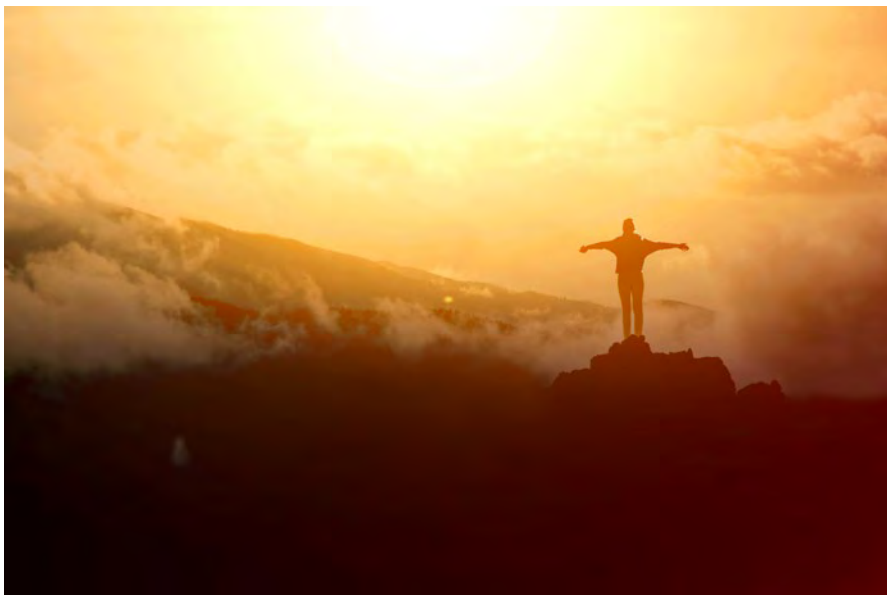
Odpověď

Co byste tedy mohli odpovědět Mitchellu Heismanovi nebo komukoli, kdo by se zeptal: Jaký je cíl a smysl života?

Smyslem našeho života je především milovat Boha a své bližní jako sebe sama (Matouš 22,37–39), zjevovat druhým Boží moc a milost (Efezským 3,10). Bůh nás tolik miloval, že na sobě nesl důsledky za naše selhání a chyby, abychom je nemuseli nést my sami (Jan 3,16). Boha oslavujeme mimo jiné tím, že pomáháme druhým (1. Janova 3,16) s vědomím, že to děláme pro Krista. Takové jednání Bůh požehná (Matouš 10,42; 25,31–40; Lukáš 6,35). Naše existence je však „pomíjivá“ (Jakub 4,14). Avšak díky tomu, co pro nás Ježíš udělal, budeme žít navěky (Jan 17,3; Římanům 6,22; Matouš 19,29) v novém prostředí, kde nebude nic z toho, co nás zde činí nešťastnými (Zjevení 21,1–4).

Biblické poselství je dobrou zprávou (Izajáš 52,7). Nejhlubší cíl a smysl života nacházíme v tom, že vyprávíme (Izajáš 43,10) o této dobré zprávě, že každá lidská by-





tost má obrovskou hodnotu, kterou odhaluje velká oběť přinesená za člověka (Římanům 5,8). Díky našemu svědectví mohou ostatní lidé poznat naději a zaslíbení věčného života v Ježíši Kristu (Jan 3,16; Římanům 10,11–13).

To byste mohli říci Mitchellu Heismanovi (nebo komukoli, kdo se zeptá) ohledně smyslu života.

Nebo je tu místo toho vždy možnost Stevena Weinberga. Ten sice tvrdil, že vesmír sám o sobě nemá smysl, ale přesto si podle něj můžeme „vymyslet smysl svého života, včetně snahy pochopit vesmír“. Pokud je však vesmír bezúčelný – čemu bychom tedy měli rozumět? Proč se o to snažit? Můžeme se dokonce zeptat: Není nesmyslné snažit se „vymyslet“ smysl našeho života tak, že budeme studovat vesmír, který údajně nemá účel? Není takové marné úsilí vlastně počátkem ztráty smyslu života?

No právě.

Clifford Goldstein –

intelektuál, filozof a spisovatel (napsal více než dvacet knih) židovského původu. Věnuje se také přednáškové činnosti a je redaktorem čtvrtletních Průvodců studiem Bible. V češtině mu vyšla autobiografie Podivuhodné setkání (2002), Pokřtěná evoluce (2018) a internetová televize HopeTV nabízí jeho přednáškový cyklus Cliff! – Filozofie pro dnešek.

NÁDHERNÝ ŠOK MÉHO ŽIVOTA



V roce 2021 vyšla ve vydavatelství Advent-Orion útlá knížečka s názvem **Nádherný šok**. Její autorkou je **Katarína Kernová**, která v ní popisuje své nevšední životní osudy. Přinášíme vám rozhovor s autorkou.



V úvodu své knihy se poměrně podrobně věnuješ svým předkům. Jakou roli pro tebe hraje tvůj rodinný původ?

Moji předkové žili na vesnici a podle vyjádření lidí to byli čestní a pracovití lidé. Já jsem vyrůstala ve spořádané rodině s rodiči a dvěma bratry. Otec byl voják z povolání a mamka prodavačka v obchodě s potravinami. Žili jsme skromně, ale šťastně. Oba rodiče mi byli životními vzory a také s bratry jsme se vzájemně podporovali. Moji prarodiče z obou stran se dožili dost vysokého věku a mám také poměrně velké příbuzenstvo. I díky tomu jsem měla šťastné dětství, vzrušující celé letní prázdniny na vesnici se vším pěkným, co k tomu patřilo a na co ráda a vděčně vzpomínám. A právě v úzkém i širším rodinném kruhu se formovaly moje životní postoje. Viděla jsem v praktickém životě svých blízkých slušnost, pracovitost, čestnost, vzájemnou toleranci, nezištnou

pomoc i řešení různých životních problémů. Chtěla jsem být dobrým člověkem, jako byli oni.

Zajímavým momentem v knize je popis dramatické chvíle, kdy se ti kamarád svěřil s tím, co prožívá v souvislosti s nevyléčitelným onemocněním své sedmnáctileté sestry. Co jsi tehdy cítila a k čemu tě to vedlo?

Pociťovala jsem obdiv k chlapci, který mi otevřel své nitro se všemi obavami v souvislosti s těžkou rodinnou situací. Nehrál si na hrdinu, který má všechno pod kontrolou a všechno zvládá. Překvapilo mne, jak hluboce přemýšlel nad smyslem života. Nebyl to jen hezký osmnáctiletý kluk, sportovec, abstinent, nekuřák a kamarád, ale vnitřně hluboce uvažující člověk. To mě skutečně zaujalo ze všeho nejvíc.

Do té doby jsem si myslela, že stejně starší kluci jsou výborní kamarádi, ale určitě ne adepti na vážnější partnerský vztah. A samozřejmě jsem přemýšlela, jak bych mu pomohla unést tíhu dané situace. V jednom okamžiku se propojil obdiv a soucit. Po skončení lyžařského výcviku jsme se začali denně scházet a vznikla opravdová studentská láska.

Přátelství nakonec vyústilo v manželství. Šok z leukémie u do té doby úplně zdravé mladé dívky, několikaměsíční prožívání léčby a nakonec její úmrtí způsobilo, že tvůj manžel začal hledat skutečný smysl života. Odpovědi našel v Bibli, a proto se rozhodl stát se křesťanem. Pro tebe to však bylo nesmírně těžké. Tvé představy o vašem společném životě se rázem diametrálně lišily. Kde se v tobě vzala síla vzepřít se jeho křesťanskému postoji?



Když jsme se poznávali, hodně jsme komunikovali o všem možném. Měli jsme společné záliby, plány a vize, které se týkaly také našeho možného společného manželského a rodičovského života. Brali jsme se jako ateisté, měli jsme před sebou skvělou budoucnost: chtěli jsme získat vysokoškolské vzdělání, být úspěšní v práci a žít vyšší životní standard. Byli jsme zdraví, narodil se nám zdravý synáček, čekali jsme druhé dítě. Zkrátka ukázková moderní perspektivní rodinka.

A najednou! Středověk? Víra v nějakého vousatého starce na obláčku? To v žádném případě! Já jsem totiž vnímala věřící jako ty, kteří pěkně mluví, ale neviděla jsem praktický dopad víry na jejich osobní či rodinný život. Byli to pro mě lidé, kteří se nedokázali vyrovnat s realitou života, která přináší mnohé otazníky i problémy, a proto si jako berličku vytvořili bytost na obláčku se svíčkou v ruce, která jim má pomáhat.

Respektovala jsem křesťanské přesvědčení, vždyť přece někdo chodí na ryby – někdo do kostela. Je to jeho osobní věc. Říkala

jsem si však, že doma tohle tmářství absolutně nesnesu! Byla jsem typické dítě komunistické ideologie, ve které se křesťanství podceňovalo. Náboženství se považovalo za „opium lidstva“ a sloužilo k účinné manipulaci nevědomých mas. Nedokázala jsem pochopit, že Bůh je láska, když se páchala zvěrstva ve válkách a existovaly koncentrační tábory, když zlí lidé zneužívali ty dobré a bohatí bohatli na úkor chudých apod.

Navíc jsem se se cítila manželem ponechaná na druhém břehu životních hodnot, které jsme spolu vyznávali předtím, než uvěřil. Byla jsem velice našťavaná, zoufalá, odhodlaná udělat všechno, co je v mých silách, aby přestal být věřící a stal se znovu moderním, mladým člověkem. Vyčerpala jsem všechny možnosti a zjistila jsem, že bojuji proti něčemu, co nemám šanci zdolat. Tak jsem chtěla v jednu chvíli vzdát i svůj vlastní život...

V jedné kapitole píšeš o Kristu tak krásně, že je to až neuvěřitelné, že to psala stejná osoba, která předtím velmi bojovala proti všemu, co souviselo s křesťanstvím. Jak je to možné?



AČKOLI JSME JEN
KAPKOU V MOŘI –
BUĎME JÍ, HLAVNĚ
ŽE BARVÍME
OCEÁN.

Každý člověk má v sobě touhu milovat a být milován. Je to jakýsi kód věčnosti, který je do nás vložen bez ohledu na to, jestli ho člověk vyjadřuje slovy, nebo ne. A tak si člověk myslí, že mu tuto potřebu naplní zase jen člověk. Do určité míry je to pravda díky lásce např. rodičů, manželských partnerů a přátel. Je smutné, že jako lidé prožíváme různá zklamání, rozchody, rozvody. Díky tomu však můžeme poznat, že nejvnitřnější touhu po lásce nám v plné míře může naplnit jen někdo, kdo má daleko větší schopnost milovat než obyčejný člověk.

Já jsem nakonec vyčerpala všechny své možnosti, jak „vyléčit“ manžela z křesťanské víry. Chtěla jsem vědět, co je to za sílu, která si dokáže získat celého člověka. Začala jsem číst Nový zákon. Ze začátku s tím, že budu moct diskutovat s manželem o náboženství jako rovný s rovným, na jeho úrovni. Jenže jak jsem četla a četla, tak jsem víc poznávala úžasné hloubky života a narazila jsem v Bibli na zvláštní postavu. Všichni křesťané o ní mluví, ale často ji „zabálí“ do formálního náboženství nebo o ní mluví jako o nějaké muzejní či kostelní atrakci. Byl to Ježíš Kristus, který je úžasný, živý, mocný, pravdivý a plný lásky. V něm jsem poznala svou pravou hodnotu jako člověka, za kterého položil svůj život bez jakýchkoliv mých zásluh. Byl to nejkrásnější šok mého života! Jsem milovaná nejvíc, jak se dá, a v této jistotě mohu milovat tak, aby po mně zůstávaly v praktickém životě stopy jeho lásky.



Mám moc ráda Žalm 71,7, kde se píše: „Mnozí mě měli za zázrak.“ Láska dělá zázraky. A Bůh je láska. Každý člověk může být buď zázrakem, nebo příznakem. Je úžasnou předností a zároveň i zodpovědností křesťana být zázrakem pod vlivem Boží lásky, a ne příznakem egoismu nebo formálního náboženství.

Manžel se rozhodl stát se kazatelem. Co bylo pro tebe nejtěžší v nové roli manželky kazatele?

Nejtěžší pro mě bylo naplňovat zažitá očekávání některých lidí. Tak například to, že musím být ve všem perfektní. Bylo těžké přesvědčit je, že jsem stejně tak závislá na Boží milosti a síle jako ostatní věřící. Že se denně učím nežít ve vlastní síle. Že jsem i manželkou a matkou. Že zásadně odmítám zakládat vlastní důležitost na tom, že jsem manželka kazatele. Odmítám snahu zalíbit se všem lidem i za cenu kompromisů a hříchů. Že mám právo žít svůj vlastní život jako milované Boží dítě, které miluje všechny lidi bez rozdílu, ale řečeno slovy apoštola Pavla, nebýt otrokem nepřiměřených lidských očekávání.

Po delším období přišla do vašeho života možnost strávit alespoň krátký čas v Americe. Uvažovali jste někdy během svého života, že se přestěhujete do zahraničí?

Do Ameriky jsme vycestovali v roce 2002 kvůli studiu primární zdravotní prevence – jak ji předávat široké veřejnosti v souladu s vědeckými poznatky. Provázely nás mnohé modlitby bratrů a sester. Nemohli jsme zklamat jejich důvěru, že v Americe načerpáme vědomosti, abychom je s láskou předávali doma, na Slovensku. Ztráta důvěry je totiž největší ztrátou a tu jsme si ani nepřipustili. Milujeme svoje krásné Slovensko, do zahraničí jen občas vycestujeme za našimi dětmi a vnučkami. Přestěhování do zahraničí nebylo a ani není naší touhou.

Máš nějaký vzkaz pro čtenáře tvé knihy Nádherný šok?

Všem čtenářům „Nádherného šoku“ z celého srdce přeji, aby se nechali ve svém životě šokovat Boží láskou, protože lidé mají v Božích očích větší cenu než všechna bohatství světa. Ať svou identitu založí na oběti Pána Ježíše na Golgotě. Ať si nenechají nikým a ničím vzít svou pravou hodnotu, kterou jim vydobyl Boží Syn. Ať ho denně poznávají ze stránek Bible i ve svých osobních zkušenostech. A ať se těší na jeho návrat.

Kdysi jsem dostala maturitní vysvědčení s citátem: „*Ačkoli jsme jen kapkou v moři – budme jí, hlavně že barvíme oceán.*“ Kéž, šokování Boží láskou, společně barvíme lidský oceán svým láskyplným životem vděčnosti a sebeobětavou službou všem lidem bez rozdílu.

Děkuji za rozhovor. Rastislav Špalek



Katarína Kernová má magisterský titul v oboru sociální práce, je autorkou tří knih pro děti a autobiografie Nádherný šok. V minulosti působila jako lektorka a motivační řečnick v neziskové organizaci Život a zdraví, kde se také podílela na organizaci pobytů NEW START. Je vděčná za padesátileté manželství, pět dětí a šest vnuček. Miluje život v celé jeho plnosti včetně možnosti s láskou sloužit všem lidem bez rozdílu.

BIBLE PRO DNEŠEK

Křesťanské studio HopeTV připravuje každý týden pořady věnující se poselství Bible a její aktuálnosti ve 21. století. Pozvaní hosté v rozhovoru sdílejí to, jak těmto textům rozumí a čím je Bible silně oslovuje.



HopeTV

hopetv.cz

You Tube



Spotify



POMÁHAT MŮŽE skutečně KAŽDÝ



ADRA



Ing. Petr Máška vystudoval VŠCHT Praha. Od roku 2002 spolupracuje s humanitární organizací ADRA ČR. Stál u zrodu pobočky ADRA, o.p.s., v České Lípě (2009), ve které je nyní koordinátorem Dobrovolnického centra na Českolipsku. Od roku 2020 je členem pilotního týmu projektu Regionálního dobrovolnického centra Libereckého kraje.

Petře, mohl bys představit projekt, na kterém pracujete v České Lípě?

My jsme hned po revoluci chtěli nějak pomáhat a líbila se nám práce humanitární organizace ADRA, protože dělala potřebné a smysluplné věci. A tak jsme ji začali podporovat a zapojili se do různých sbírek, třeba na podporu válkou postižené Jugoslávie. A pak, v roce 2008, kdy vypukla hospodářská krize a kolem nás byly tisíce nezaměstnaných, jsme chtěli pomáhat intenzivněji. Proto jsme v březnu 2009 založili pobočku ADRA v České Lípě.

Nejprve jsme se zaměřili na pomoc rodinám postiženým ztrátou zaměstnání. Od



počátku jsme chtěli mít i profesionální oporu, proto jsme navázali spolupráci jak s Úřadem práce, tak s Poradnou při finanční tísní Praha, kterou jako jedinou financují přímo banky. Koncem roku 2009 jsme založili také Dobrovolnické centrum. V roce 2010 pak přišlo Ministerstvo vnitra s projektem krajských center pro integraci cizinců a oslovili nás, zda bychom jim pomohli s organizací kurzů českého jazyka. Díky tomu pak na naší pobočce ADRA probíhaly 10 let kurzy češtiny. V jednu chvíli jsme dokonce měli ve dvou městech 8 učitelů češtiny. Pak se k tomu logicky přidalo i právní a sociální poradenství pro cizince, které si už samo zajišťovalo Centrum na podporu cizinců Ministerstva vnitra.

Proč jste se vůbec do něčeho takového pustili?

Reagovali jsme na krizi kolem nás a snažili jsme se pomoci lidem. Pomáhali jsme jim s vyřizováním korespondence s věřiteli, se splátkovými kalendáři, později i s od-



PATŘÍME MEZI
NEJŠTĚDŘEJŠÍ
NÁRODY V EVROPĚ
I NA SVĚTĚ.

dlužením nebo s osobním bankrotem. My jsme nikdy nenabízeli přímou finanční pomoc, i když ji lidé po nás žádali. Proto jsme uspořádali řadu benefičních koncertů a výtěžek jsme věnovali na podporu potřebným. Dnes v této oblasti spolupracujeme s Nadací ADRA, se kterou pořádáme veřejné finanční sbírky pro rodiny ve finanční tísní.

Nyní jsme také zareagovali na uprchlickou vlnu z Ukrajiny. Poskytujeme informační služby pro Ukrajince a provozujeme dva kurzy češtiny v České Lípě a dva v Zákupech. Díky spolupráci s úřadem práce nabízíme i speciální nabídku práce pro Ukrajince.

To je spousta práce a také asi starostí.

Kde pro to vše berete motivaci?

Naše motivace vychází z křesťanských principů pomoci bližním v nouzi. Proto také jako základnu pro pomoc využíváme sbor Církve adventistů sedmého dne v České Lípě, který nás také od počátku finančně podporuje.

Pomohli jste mnoha lidem. Nejsi už unavený?

V tomto směru vše zůstává tak, jak to bylo na počátku. Ta touha pomáhat je tu pořád a myslím, že v tom je i síla křesťanství. A dnes jsem skutečně rád, že můžeme zúro-

čit naše třináctileté zkušenosti právě v pomoci ukrajinským uprchlíkům. Jsme součástí krizového štábu města Česká Lípa, a protože se naše aktivity díky dobrovolnictví v sociálních zařízeních a domácnostech velmi brzy rozšířily na území celého okresu, tak prakticky působíme ve všech větších městech na Českolipsku. Od roku 2017 se naše aktivity rozšířily i na území celého Libereckého kraje, kde jsme organizovali udělování cen Křesadlo pro dobrovolníky ze všech oblastí – od dobrovolných hasičů až po dobrovolníky v ekologii a kultuře pro celý Liberecký kraj. Od roku 2018 úzce spolupracujeme s nově založenou pobočkou ADRA v Liberci, se kterou teď dokončujeme pilotní projekt Regionálního dobrovolnického centra Libereckého kraje. Když srovnám, jak fungovala ADRA před 13 lety a jak funguje nyní, tak tam vidím obrovský pokrok.

Počítali jste na začátku, že to bude „běh“ na tak dlouhou dobu?

Myslím, že ano. Od počátku jsme věděli, že to bude na mnoho let. Byly samozřejmě i chvíle, kdy jsme se zamýšleli nad tím, co dále, ale vždy se ukázala nová výzva, nová příležitost pomáhat. Přišla pandemie koronaviru a nyní válka na Ukrajině. A teď po pravdě nevíme, co dříve. Vyplácíme finanční podporu ukrajinským uprchlíkům, hledáme jim ubytování i práci a zajišťujeme doprovod na úřady a k lékařům. Je toho hodně, co se dá dělat. Kromě toho jako takovou specialitu uvádíme letos do provozu elektrokáru, která bude sloužit klientům tří sociálních zařízení ve městě Česká Lípa.

Je něco, co tě na této službě a pomoci druhým překvapilo nebo stále překvapuje?

I přes všechny negativní zkušenosti mě stále udivuje a překvapuje, že patříme mezi nej-



štědřejší národy v Evropě i na světě. Je to vidět i při pomoci ukrajinským utečencům. Také mě překvapuje, že pokaždé, když dáme výzvu, tak se nám přihlásí noví dobrovolníci ochotní pomáhat. Aktuálně máme 60 dlouhodobých dobrovolníků na pomoc v sociálních a zdravotnických zařízeních a domácnostech a 10 dobrovolníků na pomoc ukrajinským uprchlíkům, 3 dobrovolníky na řídku – a hlásí se další.

Zůstali ti v paměti nějaké příběhy lidí, kterým jste pomohli?

Vzpomínám si na vyřízení osobního bankrotu zdravotní sestry se dvěma nezletilými dětmi, kterou podvedl její soused (ručila za půjčku, kterou nesplácel). Pohledávka činila přes půl milionu Kč, splátky 5 let a pak

se vše podařilo ukončit. Měl jsem radost, že jsme mohli pomoci. Paní už na tom byla psychicky velmi špatně, protože banka přeproдалa pohledávku do Irska a s novými správci dluhu se nedalo komunikovat. Vše se nakonec podařilo zdárně uzavřít.

Pamatuji si také na manžele seniory, kterým jsme vyřizovali osobní bankrot (máme řadu případů, kdy senioři pomáhají mladší generaci a sami se pak dostávají do dluhové pasti) v situaci, kdy již byla vyhlášena exekuce na dluhy ve výši 250 tisíc Kč. Díky asistenci naší pracovnice u exekutorského soudu v Liberci manželé spláceli 5 let a po opětovném soudním řízení se případ mohl pro ně úspěšně uzavřít.

Moje poslední otázka je jiná: co by měli lidé dělat, aby vaše služby nepotřebovali?

To je zvláštní otázka. Co se týká našeho Informačního centra pro rodiny ve finanční tísní, tak je to možná zdánlivě jednodušší – lidé by měli žít odpovědně, neutrácet za zbytečné věci a usilovat o vytvoření finanční rezervy. Lidé by se měli snažit nežít na dluh, protože v životě přichází řada nečekaných situací, jako je ztráta zaměstnání, úraz, nemoci, které naprosto naruší vaše plány a kalkulace a neumožní tyto finanční závazky plnit.

Je také moc důležité dbát na vzájemné vztahy, abychom nebyli sami, měli přátele, rodinu, nemuseli se rozvádět. Protože v jednotě je síla. A každý vztahový rozkol, každý rozvod tuto jednotu oslabuje. Proto opuštěné matky s dětmi patří mezi naše nejčastější



JE MOC
DŮLEŽITÉ DBÁT
NA VZÁJEMNÉ
VZTAHY, ABYCHOM
NEBYLI SAMI,
MĚLI PŘÁTELE,
RODINU, NEMUSELI
SE ROZVÁDĚT.
PROTOŽE
V JEDNOTĚ JE SÍLA.

klienty. V dobrovolnickém centru pomáháme, aby lidé doma a v sociálních zařízeních nebyli sami. A právě tam je vidět, jak je potřebné pečovat o vzájemné vztahy. V rodinách držet více pohromadě a mít se nezištně rádi. A pokud to jde, zajistit ve stáří pomoc doma, v prostředí, na které jsou lidé zvyklí.

Dnes se nabízí mnoho možností díky finančnímu příspěvku na péči a díky rostoucí síti sociálních služeb. A pokud senior musí být v sociálním zařízení, neměl by se ocitnout v úplné společenské izolaci, ale měl by vnímat, že stále patří do své rodiny. Na ukrajinských uprchlících vidíme, jak je hrozné přijít o střechu nad hlavou, utíkat, abyste si zachránili holý život. Ještě těžší však je přijít o své rodiny, blízké přátele a důvěrné vztahy. Nevzdávejme se tedy dobrovolně našich blízkých vztahů, protože ty nás dokážou udělat skutečně šťastné.

Děkuji za rozhovor. Jan Libotovský

K ZEMI HLEĎ



V roce 2021 Netflix svým divákům nadělil vánoční dárek v podobě satirické tragikomedie „K zemi hled“ (v originále „Don't look up“). Film se téměř okamžitě stal senzací a nejsledovanějším titulem Netflixu během vánočních svátků. Snímek získal čtyři nominace na Zlatý glóbus a šest nominací na Critics' Choice Award.

K popularitě filmu jistě přispělo také hvězdné obsazení v čele s Leonardem DiCapriem, Cate Blanchett, Meryl Streep nebo Jeniffer Lawrence. Hlavní devizou snímku je především jeho aktuálnost, hluboký vhled do myšlení současného člověka ovlivněného sociálními sítěmi, fake news (falešné zprávy), touhou po senzacích a politickým populismem (snahou politiků zalíbit se lidem nabídkou „jednoduchých“ řešení složitých témat).

Zápletka snímku není nikterak originální. Dva vědci – dr. Mindy (DiCaprio) a doktorandka Dibiaskey (Lawrence) – zjistí, že za půl roku do Země narazí kometa, která zni-

čí většinu života. Zvládne lidstvo mobilizovat své síly a odvrátit hrozící katastrofu? Přestože k tomu hlavní zápletka vybízí, děj není heroický ani patetický, jak jsme zvyklí z amerických filmů s podobnou tematikou (např. Armageddon či Drtivý dopad). Zcela v duchu postmodernismu je téma pojato s humorem, nadsázkou a vysokou mírou cynismu, přesto se vyhýbá bezbřehému a lacinému nihilismu (nic nemá smysl). Právě toto postmoderní pojetí tématu zesiluje některá ústřední témata filmu: 1. Je dnešní (západní)

společnost ochotná připustit existenci pravdy? Jsme ochotni opustit naše uměle vytvořené světy a čelit nepříjemné skutečnosti? A pokud je to potřeba, umíme a jsme ochotni obětovat se, odříci si něco? 2. Má v šíleném světě ještě něco opravdovou hodnotu?

Ve filmu hraje ústřední roli téma pravdy a jejího významu. Hlavní představitelé chtějí varovat svět. Proto vystupují ze světa „normálnosti“ a exaktní vědy, kde jsou měřítka pravdy jasně daná, a vstupují do bizarního světa politiky a showbyznysu, kde je pravda jaksi „tekutá“ a relativní, případně urážlivá či odpuzivá. V tomto světě se pravda měří její využitelností pro dosažení vlastních cílů, získání moci, peněz či popularity. Jako taková musí pravda počkat ve frontě



před jinými „důležitými“, zajímavými či zábavnými informacemi a událostmi. Pravda nesmí narušovat naše myšlenková schémata, naše vlastní plány a představy o světě a o sobě. Proto je potřeba si pravdu ochočit a přizpůsobit našemu přizemnímu vnímání reality. Jakýmsi vyvrcholením tohoto postoje k pravdě je kampaň americké prezidentky (M. Streepová) nazvaná „Don't look up“ (Nedívej se nahoru), podle které byl nazván celý film. Tato kampaň (která záměrně připomíná mítinky Donalda Trumpa a jeho voličů) má odvrátit pozornost občanů od nepříjemné pravdy – blížící se komety a zániku



POKUD ČLOVĚK
O SVÉ VÍŘE NEUMÍ
POCHYBOVAT,
NEUMÍ VĚTŠINOU
ANI ROZLIŠIT, KDE
JEHO VÍRA KONČÍ
A ZAČÍNÁ.

světa. Podobně jako mnozí současní populisté prezidentka tímto tématem rozděluje společnost, aby získala politické body.

Protikampaň „Just look up“ (Prostě se podívej nahoru), která se naopak snaží zaměřit pozornost na blížící se katastrofu, ovšem působí podobně bizarně a komicky. Ve střetu těchto dvou kampaní jako by se střetávaly dva světy – starý svět modernismu s jasně danými hodnotami a předem danou pravdou (kampaň „Don't look up“) a nový svět postmodernismu („Just look up“), ve kterém se lidé naivně rozplývají nad svými vznešenými pocity a touhou učinit svět lepším. Oba pohledy na svět se však ukazují jako povrchní a marné. Pravda (realita) totiž nebere ohled na naše touhy, fantazie či myšlenkové a sociální bubliny, do kterých se pro vlastní pohodlí a kvůli pocitu sounáležitosti uzavíráme. Pravdu nezajímají lajky, dobře vymyšlené vtipy a memy, krásné písně, zesměšňování názorových oponentů, politická gesta a chytré vymyšlené argumenty. Pravda se ve filmu se strojovou přesností blíží k naší Zemi, ať si o tom lidé myslí, co chtějí.

Odvrácení katastrofy spočívá ve využití všech dostupných prostředků na odklonění dráhy komety. Tomu ovšem brání někteří průmysloví magnáti, kteří chtějí kometu

využít jako zdroj vzácných nerostných surovin. Amerika by pak nebyla závislá na dovozu cenných kovů. Hlavní představitelé se bezradně snaží společnost přivést k jediné správné reakci na blížící se katastrofu – strachu, který by společnost probudil z dřímoty a přiměl ji k akci. Neustále však musí bojovat proti nástrahám všudypřítomného „blátivého myšlení“, které společnost paralyzuje.

Příběh o kometě a Zemi je vlastně podobností popisující současné globální problémy. Zároveň film ukazuje, jakým způsobem se k nim lidstvo staví (už jenom proto, že v kometách není mnoho vzácných kovů, na rozdíl od asteroidů, o jejichž ekonomickém využití se dnes již přemýšlí).

Pro křesťana však děj filmu nabízí ještě něco navíc. Ukazuje, jak může dva tisíce let stará víra pomoci dnešnímu světu v přístupu k pravdě. Zprv – z křesťanství jasně vyplývá, že pravda „existuje“. Pravda není lidský výmysl, není otázkou názoru či preferencí, pravda nevzniká díky dobře promyšlené argumentaci. Pravdu je navíc možné poznat. Ježíš říká: „Poznáte pravdu a pravda vás učiní svobodnými“ (Jan 8,32). Proto jsem přesvědčen, že bychom měli pravdu skutečně hledat. Mistr Jan Hus to vyjádřil takto: „Slyš pravdu, hledej pravdu, uč se pravdě, miluj pravdu, mluv pravdu, braň pravdu až do smrti.“

To ovšem také znamená, že je třeba brát vědu vážně – i se všemi jejími chybami. Ano, věda se dostává (a má dostávat) do rozhovoru s naší vírou, ale to věřícímu může pomoci „osahat“ si hranice vlastní víry i hranice vědy. Právě ono napětí mezi vědou a vírou nám pomáhá uvědomit si, co „vím“ a čemu „věřím“. Někdy si lidé neuvědomují, že něčemu „věří“, že mají svůj světonázor, ideologii, žebříček hodnot apod. Pokud ovšem člověk o své víře neví a neumí o ní pochybovat, ne-

umí většinou ani rozlišit, kde jeho víra končí a začíná, a kde končí a začíná vědecky dokazatelná realita. Od toho už je jen krok k zaměňování svého přesvědčení za realitu, což může mít fatální následky, jak je dobře vidět právě z filmu „K zemi hled“. Nepokorná víra, která se nenechá korigovat ověřitelnou skutečností, se totiž může proměnit v lež. Nádherný citát o pravdě a lži pochází z pera V. A. Legasova (vedoucí vyšetřovací komise havárie elektrárny Černobyl): „Když pravda uráží, pak lžeme a lžeme, dokud nezapomeneme, že nějaká pravda je. Ale ona je. Každou lži si děláme u pravdy dluh. A dřív nebo později se dluh musí splatit.“

Velmi silnou scénou filmu je závěrečná večeře hlavních hrdinů. Ve světě absurdity, chaosu a zmaru nachází skupinka lidí bezpečný přístav v kruhu rodiny a přátel. V upřímných vztazích se dotýkáme něčeho, co přesahuje hranice tohoto nejistého světa a dotýká se věčnosti. A dotyk „toho věčného“ je ve filmu umocněn neumělou, ale upřímnou modlitbou jednoho z účastníků večeře. Současné i ty budoucí krize v nás buď probudí hloubku a opravdovost, stmelí a posílí, nebo nás rozdělí, otupí a zničí – vybrat si můžeme a MUSÍME sami. Je třeba doufat, že si vybereme správně.



Mgr. Jiří Koun vystudoval Obchodní akademii v Děčíně, Teologický seminář na Sázavě a Teologii a religionistiku na Husitské teologické fakultě UK. Má dvě děti – Markétku (11) a Bártíka (9). Od roku 2009 působí jako kazatel Církve adventistů sedmého dne.

PEJSEK HARYK A HOUBY

Radomír Socha, Zdeňka Študlarová

Na svých cestách při poznávání světa se pejsek Haryk potká se zajímavými houbami. Spolu s kamarádkou myškou zjistí i to, jestli mohou jíst veverky jedovaté houby a jestli se opravdu v lese našla zbloudilá kuřátka. Poznaj, že si v nouzi kamarádi pomáhají, ale i to, že i při pomáhání se musí zeptat, jestli to udělají správně. Krásné ilustrace k jednotlivým příběhům naučí nejen Haryka a Hryzalku, ale i čtenáře, rozpoznat nejnámější houby a zjistíme, které si můžeme nasbírat a sníst. Atlas hub v druhé části nám pak nabídne podrobnější charakteristiky i fotky hub z naší přírody.

Autor textu a odborník přes houby, Radomír Socha, a ilustrátorka Zdeňka Študlarová vytvořili další knihu, která dětem zprostředkuje krásu nezištné pomoci, přátelství i porozumění. Praktické informace o houbách pak nenásilně doplní znalosti i nám dospělým.



NÁDHERNÝ ŠOK

Katarína Kernová

Teprve když nás zcela jedinečným způsobem zasáhne láska, pochopíme, co nám v životě nejvíc chybělo. Tato autobiografie je autorčinou upřímnou výpověď o jejím životním příběhu. Odhaluje její hluboké vnitřní prožívání na cestě za zdrojem lásky a skutečného štěstí. Má potenciál inspirovat každého, kdo stejně jako ona touží po naplněném životě.



Knihy vydalo nakladatelství
Advent-Orion, spol. s r. o.,
Roztocká 5/44, Praha 6 – Sedlec.
Můžete si je objednat na adrese:
www.adventorion.cz/knihy,
e-mailem: expedice@adventorion.cz
nebo telefonicky: 558 359 100, 603 553 628.



META MODERNA

aneb znovu

ZAHLÉDNOUT BUDOUČNOST



Tomáš Kábrt



Jak vlastně přemýšlí generace zvaná „Y“ nebo „mileniálská“, která nyní jako většinová v produktivním věku přebírá rozhodující odpovědnost v naší společnosti? A má toto nové pokolení vůbec nějaké převažující společné myšlenkové zaměření?

Podle nizozemských kulturních teoretiků Timothea Vermeulena a Robina van den Akkera, autorů přelomového eseje *Poznámky k metamodernismu*, je to cílevědomý odpor k cynismu a beznaději předchozí, tak zvané postmoderní éry. Naopak se snaží o návrat k všelidským ideálům, přes všechna jejich sebevětší minulé zneužití a diskreditace. Ve své esejí autoři popisují tuto novou situaci zdánlivě protichůdnými spojeními „informovaná naivita“, „pragmatický idealismus“ nebo „návrat budoucnosti“.

Podle Vermeulena a van den Akkera „postmoderní kultura zpochybňování, zesměšňování a znehodnocování“ skon-



PŘÍCHÁZÍ NOVÁ
GENERACE, KTERÁ
ŘÍKÁ: MUSÍME
TOMU ZASE DÁT
SMYSL, MUSÍME
DÁT NĚJAKÝ SMĚR
NAŠEMU KONÁNÍ.



čila a nahradila ji angažovanost, zaujetí a upřímnost, „i kdyby byl ideál nedosažitelný“. V „metamoderní“ společenské situaci se podle autorů stále častěji setkáváme s aktivitami, které vyjadřují naději, snaží se o upřímnost a jsou tak motivovány naprosto odlišně, než bylo příznačné pro postmoderní přístup.

Nová forma modernity se projevuje především neustálým plynulým kolísáním mezi zaujetím a odstupem. Toto propojování protikladů jejich střídáním sblížuje metamodernu s romantikou – smyslem pro velký příběh života a světa, zájmem o mystiku, tajemství, soucit, laskavé vztahy, alternativní, etičtější životní styl a vědomé rozhodnutí cele se o něj pokoušet, i když se to jeví nemožné a všechny okolnosti hovoří proti: „Jejich osudem je ubírat se za horizontem, který neustále ustupuje.“

Metamoderna má podle Vermeulenova a van den Akkera textu s postmodernou, vůči níž je vnitřně v opozici, i některé vnější společné rysy, zejména odmítání ideologického a dogmatického fanatismu moderny. Blízká je oběma i ironie, ta metamoderní se ale pojí s touhou, zatímco bezbřehá postmoderní s beznadějí a apatií. Nová genera-



ce bez předsudků upírá pozornost na to, co nelze vyjádřit, co je absolutní, nadpřirozené, na rozdíl od bezedně skeptické postmoderny libující si v chladném pitvání a obnažování významů. Zatímco pro postmoderní generaci dnešních většinových seniorů je celým horizontem bytí přítomnost, metamoderní lidé k času přistupují nově – obracují se i k minulosti a zejména k budoucnosti: „Nezabývají se ideály proto, aby je parodovali nebo aby po nich nostalgicky toužili, ale proto, aby znovu mohli zahlédnout a prožít budoucnost, která se ztratila z dohledu.“

Tim Vermeulen to vysvětluje takto: „Přichází nová generace, která říká: musíme tomu zase dát smysl, musíme dát nějaký směr našemu konání. Tato nová generace začíná opět kreslit vzdálené obzory. Vynalézá nové způsoby, jak tvořit horizonty a malovat obrazy lepší budoucnosti. Tyto

horizonty však nemají racionální povahu a nevycházejí ze zkušenosti jako horizonty 20. století, protože panuje shoda v tom, že modernistický způsob tvoření obzorů je vyčerpán. Lidé už nevěří ve vědu. Podívejte se na sílu hnutí proti očkování, které říká, že věda je nesmysl, že je zkažená a zkorumpovaná. Nebo na ty, co jsou přesvědčeni, že je Země placatá. Podle nich je věda blábol. Anebo se podívejte na krimidokumenty – říkají, že systém spravedlnosti je zkažený a právo nevymahatelné. A tak se postupně zhroutily všechny systémy, které nás dříve orientovaly a ověřovaly nám, co je pravda. Dnes jsou v troskách. S tím, co zůstalo, pracujeme, jako by to tak bylo, ale nutně to tak být nemusí. Snažíme se vydedukovat, jak by to bylo, kdyby to tak bylo, jaká by byla budoucnost, kdyby byla.“

Ani v rámci metamoderny nejsou přirozeně vztahy mezi lidmi vnímány jako idyla, ale jsou nově základem, na kterém je mož-



NOVÉ GENERACI ZÁLEŽÍ NA MRAVNOSTI A OPRAVDOVOSTI A TAKÉ APELUJE K PÉČI O DRUHÉ A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.

né a potřebné stavět. Nová generace ve vztazích vytrvale směřuje k jistotám, i kdyby bylo předem jasné, že jsou nedosažitelné. Záleží jí na mravnosti a opravdovosti, apeluje k péči o druhé a životní prostředí.

„Pomalu nám začíná docházet, že jsme s klimatickou změnou něco prošvihli,“ míní Tim Vermeulen, „jsme vlastně už pod vodou. Připomíná to v mnohém Nietzscheho ‚Bůh je mrtev‘ a my všichni chodíme kolem dokola s lucernou a pátráme po Bohu. A stejně tak se ptáme, kde je to nezničené klima. Může se vrátit? Z toho, co vím od vědců, kteří na tom pracují, bojujeme ztracenou bitvu. Ale co jiného můžeme dělat než navzdory tomu přece jen dál dávat věcem nový význam a směr?“

Generace metamodernistů vyrostla s vědomím, že žádná pravda neexistuje, s nedůvěrou ke všem velkým příběhům, a přesto pociťuje touhu po obojím. Ve své „informované naivitě“ chce věřit – navzdory svému nastavení. Věřit v lepší svět, který ve skutečnosti třeba nikdy nenastane, pragmaticky a idealisticky. Ale je to opravdu tak nové? Nečteme už v Bibli o víře jako o bytostné potřebě „spolehnout se na to, co nevidíme“?



Tomáš Kábrt je publicista, od 80. let působil v ilegálním tzv. samizdatu, po demokratickém převratu v novinách Deník a MF DNES. V současné době publikuje opět nezávisle a zabývá se mediálním poradenstvím a zprostředkováním. Studoval také sociální práci a teologii.



TADY STOJÍM... NEBO UŽ NE?

V ČEM SPOČÍVÁ PROBLÉM

náboženství



**„Zde stojím, nemohu jinak, k tomu mi dopomáhej Bůh.“
Německý reformátor Martin Luther pronesl v 16. století tato slavná slova s jistotou a vírou uprostřed situace, která ohrožovala jeho život. V době, kdy se církev snažila kontrolovat soukromý i duchovní život, se rozhodl neposlouchat církevní autority.**

Lutherova jistota byla důsledkem jeho vnitřního přesvědčení založeného na vlastních zkušenostech s Bohem a na tom, co objevil v Bibli. Svět si často tento pozoruhodný příběh z minulosti připomíná. Slábne totiž optimismus ohledně budoucnosti křesťanských církví. Co se ve společnosti stalo, že tolik lidí ztrácí přesvědčení předchozích generací?

V mnoha oblastech života vycházíme při plánování budoucnosti z minulé zkušenosti. Avšak změny v současné společnosti

i v osobním životě probíhají mnohem rychleji než kdykoli předtím. Náš život se během krátké doby může zcela zásadně změnit. To, co bylo dříve spolehlivou zkušeností, se stává nepoužitelné. To hodně přispívá k nejistotě v různých oblastech našeho života. Podívejme se na některé trendy, které formují naši dnešní společnost.

Statistiky například ukazují obrovský **nárůst světové populace**. Svět je dnes globálně propojený a to změnilo naši společnost. V Lutherově době lidé nevěděli o lidech v různých částech světa. Dnes můžeme přímo navazovat kontakty s lidmi z jiných kontinentů. Dalším důsledkem globalizace je také **pluralita** v mnoha oblastech života, včetně náboženství. V Lutherově době se muslimové, hinduisté, buddhisté a mnoho dalších náboženství nacházelo ve vzdálených zemích. Dnes můžete žít ve stejné čtvrti s věřícími všech těchto náboženství. Ale soužití je možné jen tehdy, když společnost pluralitu přijímá. Jak jinak by mohli žít lidé patřící k odlišným kulturám a náboženstvím společně v jedné komunitě?

Zdá se, že společnost přijímá i další zásadu: **relativismus**. To je názor, že vzájemné přijetí víry druhých je prospěšné, protože jsme všichni součástí stejného příběhu. Proto v takové společnosti nikdo nesmí tvrdit, že je tím, kdo zná ten správný příběh o životě. Dnes by se dokonce i Luther mohl dostat do potíží se svým „zde stojím a nemohu jinak...“.



POKAŽDÉ, KDYŽ
SE DÍVÁME NA
FILM, OBVYKLE
PROŽÍVÁME
KRÁTKÝ „PŘÍBĚH
ZÁCHRANY“.

Dalším zásadním trendem, který formuje společnost, je **urbanizace**. Stovky milionů lidí opouští venkovské oblasti a stěhuje se do městských center, která poskytují vědu, filozofii, zábavu a další služby. Vše jsou to aktivity, které se nezajímají o víru v Boha, a tak čas, který lidé tráví přemýšlením o otázkách víry, se radikálně zmenšil.

Bylo by možné zmínit se o mnoha dalších trendech, které nás formují, jako je třeba **vliv médií** a **individualismus**. Jistě máme dostatek důkazů, abychom dospěli k závěru, že v tomto stále se rozvíjejícím a složitém světě nám minulé zkušenosti a odvěká víra příliš nepomáhají. Proto v tomto změněném kontextu hledají lidé novou orientaci.

V čem je problém náboženství?

Jednou z nejdůležitějších rolí náboženské víry je podpora lidí při hledání odpovědí na existenciální otázky a zvládání nejistot lidské existence. To platí především pro křesťanské církve, protože všechny sdílejí biblické pověření k následování milosrdného života Ježíše Krista. Mezi potřebami společnosti a posláním křesťanských církví tedy panuje shoda. Jak je tedy možné, že stále více lidí nepovažuje křesťanskou víru za důležitou? Rostoucí počet odchodů z církví spíše ukazuje na vážné napětí mezi církví

a společností. Evropa se vyznačuje úbytkem počtu členů křesťanských církví.

Odborníci popsali tři důvody ztráty religiozity zaměřené na církve:

1. Modernizace a zlepšení materiálního života. Rozvoj sociálního zabezpečení v různých zemích zmenšil roli sociální práce konané církvemi. Státní sociální služby uspokojují potřeby většiny evropských společností.

2. Rozčarování z náboženství. Lidé ztratili schopnost zakoušet ve svém životě Boží působení. Mnozí již nejsou ochotni čekat na Boží jednání, ale chtějí vzít svůj život a osud do vlastních rukou. Sebeurčení je pro ně důležitější než náboženské přesvědčení.

3. Dějiny křesťanských církví. Vztah mezi církví a společností byl v minulosti často zatížen konflikty, které se projevovaly v různých tématech. Důvod, proč někteří lidé nemají pozitivní vztah k církvi, spočívá také ve způsobu, jakým se církve chovaly mezi sebou i k jednotlivcům.

Tyto tři faktory a další aspekty vážně ztěžují hledání křesťanských odpovědí na otázky, s nimiž se dnes evropská společnost potýká. Nebylo by tedy lepší, kdyby se všichni víry zřekli? Je vůbec potřeba se stále zabývat existenciálními otázkami? Existují adekvátní náhrady náboženské víry, jistoty a naděje? Nebo bychom měli změnit náboženství či křesťanské vyznání za něco perspektivnějšího? Zastánci sekularizace mají o správných odpovědích na tyto otázky jen velmi málo pochybností. Už nyní předpovídají úplný zánik náboženství a očekávají obrát k nenábo-



ženským hodnotám. Historický vývoj společnosti je ale často překvapivý a výzkumy evropských trendů odhalují nečekané skutečnosti.

Touha po náboženství?

Sekularizace neznamená ztrátu smyslu náboženství. Naše touha po smyslu, sounáležitosti, užitečnosti a praktické spiritualitě si stále žádá pravdivé odpovědi. Dnes si ale můžeme svobodněji vybrat, kde a jak chceme naše touhy uspokojit. Globalizovaná společnost nám poskytuje nespočet možností a příležitostí. Zdá se však, že náš život je příliš krátký na to, abychom vše otestovali, a tak mohli provést srovnání a cílenou volbu orientace svého života. Individualistické hledání životního smyslu stávající nabídka církví neuspokojuje a církve stále ztrácejí členy.

V naší společnosti, která se orientuje na spotřebu, jsou naše touhy a přání řízeny pestrými nabídkami mnoha poskytovatelů. To vše může vést k tomu, že ani neznáme překvapivý faktor, který přispívá k jejich úspěchu: rozsáhlé využívání náboženských prvků v médiích a marketingu. Bojan Godina publikoval svůj výzkum na univerzitě v Heidelbergu o neviditelném náboženství podprahového marketingu. Došel k závěru, že hluboko v našich srdcích se skrývají touhy, přání a pocity. Toužíme po transcendentní identitě a jsme přesvědčeni, že musíme být něčím jedineční. Lidé doufají, že někdo objeví jejich jedinečnost a ocení ji. Toužíme po dokonalosti v lásce, vytrvalosti, dovednostech, síle a dobrotě. Potřebujeme je, protože náš svět není dokonalý a častokrát ani naše životy nebo věci kolem nás nejsou dokonalé.

Proto toužíme po něčem, co nás přesahuje. Doufáme, že někdo zasáhne a změní naši situaci k lepšímu. Všechny tyto lidské touhy se objevují ve filmech a v marketingových kampaních kolem nás. Pokaždé, když se díváme na film, obvykle prožíváme krátký „příběh záchrany“. Vidíme hlavní hrdi-



V BIBLI MŮŽEME
OBJEVIT
FASCINUJÍCÍ
PŘÍBĚH LÁSKY, VE
KTERÉM HLAVNÍ
ROLI HRAJE
NÁŠ STVOŘITEL
A ZACHRÁNCE.



ny, kteří jsou schopni velké lásky, vytrvalosti a obětavosti. Po prožití šťastného konce si užíváme pocit uspokojení, který přenášíme do svého každodenního života.

Naše náboženské touhy využívají také obchodníci pro obchodní účely. Výzkumy ukazují překvapivé trendy i v těch nejsekulárnějších zemích. Podle sociologických údajů je dnes Česká republika vnímána jako jedna z nejméně náboženských zemí na světě – s více než 80 procenty obyvatel, kteří se neztotožňují s žádnou církví, ale kteří jsou zároveň otevření netradičním a necírkevním formám transcendence. Ano, stále v nás existuje touha po jistotě v oblasti nadpřirozena. Co můžeme udělat pro to, aby někdo tuto touhu uspokojil?

Zjevení je základ pravého náboženství

Neexistuje vědecká shoda na tom, co přesně je vlastně náboženství. Můžeme ale konstatovat, že náboženství je sociálně-kulturní systém obsahující příběhy, kterým je třeba

věřit. Navíc stanovuje morální zásady a chování, tedy světonázor a soubor etických zásad. Stručně řečeno, náboženství je prostředek, kterým lidé popisují nadpřirozeno a následně k němu tak přistupují.

Mezi tisíci odlišnými náboženstvími, která dnes ve světě existují, zjišťujeme, že křesťanství jde zcela jinou cestou. Zatímco náboženství se obvykle točí kolem lidského zájmu o to, jak se přiblížit a přistupovat k nadpřirozenu, v křesťanství je to jinak.

V samém jádru křesťanství nacházíme Boha, který v osobě Ježíše Krista zjevuje sám sebe. Bůh neočekává, že se lidé přiblíží k němu. Jeho láska a soucit ho přiměly k mimořádným činům, které změnily dějiny lidstva. Sám Bůh se stal člověkem a přišel do našeho světa a zjevil se skrze Ježíše Krista. Proto je biblický příběh mezi ostatními náboženstvími jedinečný. Život bez Božího zjevení končí v palčivé nejistotě. Čeho lidé nejsou schopni dosáhnout, učinil Bůh ze své lásky a péče o lidi, aby skoncoval s tím, co se stalo. Stal se člověkem a zjevil svou přirozenost, laskavost a moc. Vlastně tak poskytl vše, co lidé potřebují k tomu, aby dosáhli neotřesitelné jistoty – díky svému spojení s ním.

V Bibli i v dějinách světa můžeme vidět dostatek důkazů o životní proměně, kterou prožili ti, kdo v Boha uvěřili. Před Ježíšovým vzkříšením byli jeho učedníci naplnění strachem a nejistotou. Dokonce ze strachu utekli a skrývali se. Co se stalo, že se nakonec stali hrdiny světových dějin? Vzkříšený Mesiáš se jim zjevil ve své moci.

Už od samého počátku se Bůh vždy dává poznat těm, kteří ho hledají. Ježíš to potvrzuje slovy: „Proste, a bude vám dáno, hleďte, a naleznete; tlučte, a bude vám otevřeno. Neboť každý, kdo prosí, dostává, a kdo hledá, nalézá, a kdo tluče, tomu bude otevřeno“ (Matouš 7,7.8). Bůh zaslubuje, že jej najdeme, pokud jej budeme hledat celým svým srdcem (Jeremjáš 29,13). Objevujeme Boží zjevení v přírodě, v dějinách, ve svém životním příběhu, v přátelství, ve zkušenostech těch, kdo v Boha věří. Avšak tím nehlubším zdrojem, kde se Bůh představuje, je Boží slovo, Bible. Tam můžeme objevit fascinující příběh lásky, ve kterém hlavní roli hraje náš Stvořitel a Zachránce. Když budeme hledat to, co Bůh pro nás udělal, budeme překvapeni, že prožíváme rostoucí a neochvějnou jistotu i v tomto nejistém světě.



László Szabó, PhD., je proděkanem teologie na Theologische Hochschule Friedensau v Německu a je také vedoucím Institutu misijních studií Arthura Daniellse. Působil jako univerzitní lektor, misionář a kazatel v Tanzanii, Maďarsku a Německu. Jeho výzkum se zaměřuje na rozvoj víry, společnosti a náboženství a mezikulturní studia. Jeho nejnovější kniha *Mission: Content in Context* vyšla v nakladatelství Oxford Centre for Mission Studies (Oxford, Regnum Books, 2021).

Případ **NEJISTOTY** a **NEJEDNOZNAČNOSTI**



Byla jsem trochu nervózní. Studovala jsem druhý semestr obecné chemie a pocít, že nejednám správně, ve mně vyvolával nervozitu. V dospívání jsem psala texty o umění a hrála vážnou hudbu. Hudbu jsem také vystudovala na univerzitě a své studium zakončila bakalářským titulem (přitom jsem se šikovně vyhýbala všem „seriózním“ vědám).

Když jsem se tedy jako třicetiletá rozhodla vrátit do školy a získat magisterský titul v oboru přírodních věd, musela jsem projít všemi vědeckými kurzy, kterým jsem se dříve tak důkladně vyhýbala. Znamenalo to také postavit se všem svým „nepříjemným pocitům“ z toho, že nejednám správně. I když jsem úspěšně absolvovala první semestr, stále jsem měla dojem, že obor obecné chemie pro mne není tím pravým.

Aby toho nebylo málo, mé pocity ještě zesilovalo srovnávání vědy a víry. Protože jsem věřící, měla jsem – stejně jako mnoho dalších lidí – nesprávnou představu, že víra je v rozporu s vědou. Vážně jsem uvažovala nad tím, zda je možné si při vědeckém bádání zachovat skutečnou víru. Během prvního dne vyučování se mi všechny tyto myšlenky neodbytně honily hlavou.



MĚLA JSEM
NESPRÁVNOU
PŘEDSTAVU,
ŽE VÍRA JE
V ROZPORU
S VĚDOU.

Když přišla moje profesorka, pustila se rovnou do práce. Představila osnovu předmětu a začala všemi běžnými věcmi typickými pro první den vyučování. Potom řekla jednu z těch věcí, kterou sama sice nepovažovala za důležitou, ale pro mne se stala spouštěčem zásadní osobní proměny mého vztahu ke studiu vědy. Řekla toto:

„Během tohoto semestru se budeme věnovat některým tématům, která možná někteří z vás úplně nepochopí a někteří si uvědomí, že to, o čem budeme mluvit, skutečně ve všem úplně neseď. Když si to uvědomíte, vyvolá to ve vás otázky. Půjďte za mnou a budete žádat odpovědi. Chci vám hned na úvod říci následující: když ve vás vznikne nejistota a pochybnosti, zachovejte klid.“

To mě šokovalo. Vždycky jsem se domnívala, že věda rovná se logické uvažování a fakta. Nenapadlo mě, že věda je také místem pro neurčitost a nejednoznačnost.

Nejen konkrétní fakta a důkazy?

V tom okamžiku jsem prožila proměnu – z vnějšího pozorovatele, který vědeckou práci pouze sleduje, na přímého účastníka, který klade zvědavé otázky. Celý život jsem se nesprávně domnívala, že věda je jen pro lidi, kteří se zabývají konkrétními fakty a důka-

zy. Ve vědeckém poznání však nejde jen o to. Věda nám také pomáhá klást zvědavé otázky, hledat, testovat a (pokud budete mít opravdu štěstí) získat dostatek důkazů na podporu zkoumané hypotézy. A v tomto procesu je toho nejasného více, než jsem si kdy dokázala představit.

Ochota mé profesorky mluvit o nejistotě podnítila mou zvědavost. Zároveň se však pro mne stala pozvánkou, abych se mezi vědecky založenými lidmi cítila jako doma. Má vyučující mi dala najevo, že moje otázky a pochybnosti jsou v pořádku. Věda není jen pro ty, kdo již mají odpovědi. Ve skutečnosti je spíše místem pro lidi, kteří si kladou otázky a dokážou žít i s nejistotou a pochybnostmi.

Nejistota je v pořádku

Většina z nás nemá ráda nejistotu. Je proti naší přirozenosti položit otázku a pak ji nechat nezodpovězenou. Konkrétní pravidla



VĚDA NÁM
UMOŽŇUJE
KLÁST ZVÍDANÉ
OTÁZKY, HLEDAT,
TESTOVAT A ZÍSKAT
DOSTATEK DŮKAZŮ
NA PODPORU
ZKOUMANÉ
HYPOTÉZY.

dla a přesvědčení nám poskytují pocity jistoty a bezpečí. Ve skutečnosti se dokonce domnívám, že čím je civilizace vyspělejší, tím větším problémem se pro ni nejednoznačnost stává.

V této oblasti však má věda, víra a politika mnoho společného. Často prohlašujeme, že „Bible toto jasně říká“, a sdělujeme to se stejnou jistotou, s jakou říkáme, že „to věda dokázala“ nebo že „to máme pod kontrolou“. Ve světě přírody jsou často některé věci tak trochu *mezi*, kdy je třeba *rozlišovat jemné rozdíly* (soumrak, svítání, obojživelníci, hermafroditi). Většina z nás však nedokáže o podobných odlišnostech diskutovat se svými přáteli nebo spolupracovníky či na rodinných setkáních ani minutu. A to vůbec nehovořím o komentářích na sociálních sítích.

Rozumím tomu, proč se ztrácíme v bojích o absolutní skutečnosti. Učení a prin-



DAR NEJISTOTY A NEJEDNOZNAČNOSTI MNE UVEDL DO SPOLEČENSTVÍ LIDÍ ZABÝVAJÍCÍCH SE VĚDOU.

však sleduji znepokojivě klesající úroveň této společenské komunikace. A tak uvažuji nad tím, jestli jde skutečně v našem hledání jistoty vždycky o pravdu. Nebráníme se nejistotě spíše kvůli potřebě vlastní jistoty? Pro mne to byl právě dar nejistoty a nejednoznačnosti, který mne uvedl do společenství lidí zabývajících se vědou. A stále více zjišťuji, že mi tato otevřenost schází ze strany mých ostatních blízkých, známých, společnosti i církve. Existuje ale vůbec nějaký důvod pro přijetí nejistoty?

Nejistota nutí hledat

Přestože nejistotu nemáme rádi, pocit jistoty často vede k tomu, že si přestáváme klást otázky. Musím v této chvíli myslet na text z Bible, kde je nám v Matoušově evangeliu řečeno: „*Proste, a bude vám dáno; hledejte a naleznete; tlučte a bude vám otevřeno.*“ I když si tato slovesa často vykládáme, jako by šlo o jednorázový čin (prosit, vyhledat, zaklepat), rozkazovací způsob sloves v novozákonní řečtině by bylo lépe překládat ve smyslu nepřetržitého dotazování, hledání a klepání. Co když totiž začneme být tak sebevědomí ve svých jistotách a odpovědích, že se přestaneme ptát?

Tento biblický text mi říká, že je v pořádku, když nás v životě provází mnoho nejistot. Text nás nevybízí k tomu, abychom pouze poprosili, našli nebo zakleпали, ale



cipy jsou důležité – a nalezení shody nebo konsenzu nejen ukazuje moudrost, ale zároveň kultivuje společenství těch, kdo spolu souhlasí. Navíc pomáhá také určovat pravidla i praxi. Během několika posledních let

vede nás k tomu, abychom se neustále ptali, hledali a klepali. K takovému jednání nás ovšem nevede pocit vlastní jistoty.

Najít to, co opravdu potřebujeme

Za jeden z nejvíce frustrujících a zároveň fantastických aspektů Bible považují to, když v ní lidé Bohu položí zdánlivě logickou otázku, a Bůh odpoví něco, co s tématem vlastně nesouvisí. Například ve 21. kapitole Janova evangelia je příběh o setkání Petra a Ježíše na břehu jezera. Petr se zeptal Ježíše: „Pane, co bude s ním? (Myslel na apoštola Jana.) A Ježíš mu v odpovědi neřekl o Janovi vůbec nic. Namísto toho mu dal dvojnásobnou odpověď, ve které mu prakticky řekl: „Proč se chceš zabývat Janem? Ty mě následuj.“ V Bibli a zvlášť v evangeliích často nečteme přímou odpověď na položenou otázku, ale odpověď, která odpovídá na hlubší potřebu tazatele. Ježíš věděl, že Petr nemusí o Janovi vědět vůbec nic. Potřeboval přemýšlet o svém vlastním vztahu k Ježíši a druhým lidem.

Ve svém vlastním životě víry jsem se znovu a znovu setkávala s otázkami, o kterých jsem si myslela, že na ně musím znát odpověď. To není ale to, co nezbytně potřebuji. Ve skutečnosti často hledám spojení, sounáležitost a ujištění, že mne někdo má rád. I když přímá odpověď může v danou chvíli uspokojit, častokrát se stává, že nejednoznačná odpověď mne spíše přivede k tomu, co opravdu potřebuji poznat – důvěru a spolehnutí.



Nejistota může prohloubit naši víru

Mnozí z nás začali nejistotu vnímat jako špatnou věc. Když o někom řekneme, že je „nevěřícím Tomášem“, určité to není žádná pochvala. Když však přemýšlím nad okamžiky, kdy jsem se nejvíce přiblížila Ježíši, vždycky to začalo váháním, obavami a nezodpovězenou otázkou. Moje víra se často posiluje právě v období nejistoty.

V Bibli je zaznamenán příběh, ve kterém Ježíš krácející po vzedmuté hladině jezera pozval svého užaslého následovníka Petra, aby vystoupil z lodi a po vodě přišel až k němu. Petr poslechl a vykročil do nejistoty. Vodní hladina rozhodně nepřipomíná pevnou půdu pod nohama, ale místo naopak velmi nejisté. Podle starověkého vyprávění Petr po několika krocích po hladině dostal strach, začal se topit a volat Ježíše, aby mu pomohl a zachránil ho. Ježíš jej hned vytáhl a vyzval Petra k větší důvěře. Kdyby neexistovala nejistota, neexistovala by ani skutečná víra. Kdyby měl Petr jistotu, že dokáže zázračně chodit po vodě, pak by nepotřeboval mít víru. Spisovatelka Anne Lamottová

napsala: „Protikladem víry není pochybnost, ale sebejistota. Nejistota se často stala východním impulzem k tomu, aby moje víra nejvíce rostla.“

Sám Ježíš na toto téma poznamenal: „Blahoslavení, kteří neviděli, a uvěřili“ (Jan 20,29). Jinými slovy, požehnání jsou ti, kteří věří, přestože (nebo spíše právě proto, že) se spokojili s nejistotou.

Jsem přesvědčená, že naše úsilí o získání jistoty něco stojí. Určitě to není tak, že absolutní hodnoty jsou špatné. Naši touhu po absolutních hodnotách ale často nepohání touha po pravdě, ale spíše naše touha cítit se bezpečně, protože máme pravdu. Postoje, které vytvářejí dělicí hradby mezi těmi, kdo jsou uvnitř, a těmi venku, nám nenechávají žádný prostor pro hledání.

Ježíš nás ale ve věci víry zve právě k tomu, abychom při našem hledání jistoty nezapomínali, že „věřit Bohu znamená spolehnout se na to, v co doufáme“ (Židům 11,1), a to se ve skutečnosti nejlépe ukazuje na skutečnostech, které nejsou zjevné – nejsou nikde kolem nás vidět. Tyto jemné odstíny (nejednoznačnost, otázky, pochybnosti a nejistota) zdaleka nejsou projevem



MOJE VÍRA SE
ČASTO POSILUJE
PRÁVĚ V OBDOBÍ
NEJISTOTY.

umírající víry, ale jsou naopak právě tím místem, kde se naše víra projeví silněji.

Zatímco naše ochota smířit se s nejistotou napomáhá naší vlastní víře, zve také ostatní, aby se k nám přidali se svou vlastní zkušeností víry. Jak jsem dávno zjistila ve vysokoškolské posluchárně, ani církve by neměla být místem pouze pro lidi, kteří se řídí předem hotovými odpověďmi. Měla by být spíše místem pro lidi, kteří hledají a kteří si kladou otázky.

Mnohé z nás v životě zaskočí okamžiky, kdy věci jednoduše nevycházejí a nejdou podle našich plánů a představ. Když se to stane, spokojme se s nejistotou. Jako Petr z lodi, vykročíme do nejistoty s důvěrou v Boha. Namísto toho, abychom se takových situací báli, můžeme naopak zjistit, že naše víra roste nejsilněji právě uprostřed nejistot. To je pozvánka pro všechny, kdo hledají.



Elle Berryová je spisovatelkou a výživovou poradkyní na severozápadním pobřeží USA. Bloguje na ChasingWhippoorwills.com.

JAK ROZPOZNAT RIZIKO, VYHODNOTIT HO A ŽÍT S NÍM

ZARISKUJ

(úryvek z knihy)

Nikdo určitě nepovažuje lízání zmrzliny za velké riziko pro děti. Horší už je to se zmrzlínářským autem, který srazil čtyřletou Bo-Bo Valentine, když náhle vběhla do silnice. Při střetu málem přišla o život. Když jsem ji onoho pondělního rána poprvé viděl, byla celý víkend v kómatu na jednotce intenzivní péče, připojená k monitoru intrakraniálního (nitrolebního) tlaku. Ošetřující lékař případ shrnul takto: „Není načase tu malou holčičku nechat odejít a prostě to vzdát? Jediné, co zbývá, je reakce zornic,“ což znamenalo, že její zorničky stále reagovaly na světlo. Ostatní životní funkce, hybnost nebo reakce na podněty postupně ztrácela během převozu do nemocnice.

Než jsem kolegovi odpověděl, sklonil jsem se nad Bo-Bo a jemně jí nadzvedl víčka. Zorničky nereagovaly, byly fixované a rozšířené. „Myslel jsem, že jsi říkal, že zorničky stále reagují.“ „Ještě před minutou to tak bylo,“ trval na svém. „Teď už je má rozšířené a nereagují!“ To znamenalo, že se v současné době děje něco vážného, a pokud existovala ještě nějaká naděje na záchranu, museli jsme okamžitě něco udělat. „Rychle volejte na operační sál,“ řekl jsem sestře. „Řekněte jim, že jsme na cestě! Musíme okamžitě operovat!“ Všechno se přeřadilo na vyšší rych-

lostní stupeň. Dvě sestry spěchaly s lůžkem Bo-Bo nemocniční chodbou. Cestou na operační sál jsem na chodbě potkal jiného neurochirurga. Byl jedním z předních odborníků, kterých jsem si velmi vážil pro jeho práci s lidmi po úraze.

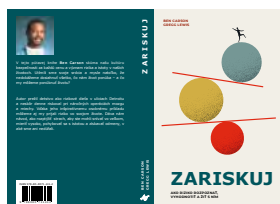
Zatímco ostatní připravovali operační sál, vysvětlil jsem mu, co se stalo a co plánuji. „Nedělej to!“ řekl, pak se otočil a začal odcházet. „Ztrácíš čas.“ Jeho odpověď mě vyděsila, ale nenechal jsem se odradit. Nebyl čas. Bo-Bo byla stále naživu a my jsme měli nepatrnou šanci zachránit její život. Svě rozhodnutí jsem neměl čas pečlivě promyslet. Prostě jsem šel na to. Během několika minut bylo vše připraveno k zahájení kraniektomie. Nejprve jsem otevřel její hlavu a odstra-



nil přední část její lebky. Pak jsem otevřel tvrdou plenu, obal, který chrání mozkovou tkáň. Mezi dvěma polovinami mozku se nachází falx. Oddělením falxu mohly dvě hemisféry jejího mozku spolu komunikovat a vyrovnat tlak mezi hemisférami. Odstranění části lebky dále snížilo tlak způsobený otokem. Operace dala mému mozku prostor, aby se mohl začít hojit. Než jsem ránu zavřel, dočasně jsem otvor zakryl náhradní částí tvrdé pleny zemřelého dárce. Tak vše mohlo držet na místě. Pak jsem sešil i pokožku hlavy.

Celá operace trvala asi dvě hodiny. Bo-Bo zůstala v kómatu několik dní. Pečlivě jsme sledovali nějakou odpověď, jakoukoli odpověď, která by dávala naději. Nic. Jednoho rána pak její zorničky jen nepatrně zareagovaly na světlo. Možná se něco děje, doufal jsem. O pár dní později se začala trochu hýbat – natahovala nohy a snažila se pohnout, jako by se snažila najít pohodlnou polohu. Po týdnů již byla při vědomí a reagovala na podněty. Jakmile jsem si byl jistý, že se uzdraví, vzali jsme ji znovu na operaci a vrátili zpět část její lebky, kterou jsme předtím odstranili.

Během šesti týdnů z ní byla opět šťastná, normální a okouzující čtyřletá holčička. Nedávno jsem ji po letech opět viděl. Bo-Bo mi představila svou vlastní malou dceru. Toto krátké setkání mi připomnělo, že odborníci nemají vždy poslední slovo, pokud jde o odhad míry rizika zákroku. Někdy jen prohlubují naše pochybnosti a zmatek ohledně nejistot a rizik, kterým v životě čelíme.



Ben Carson, Gregg Lewis

Zariskuj

V této poutavé knize Ben Carson zkoumá naši kulturu bezpečí za každou cenu a význam rizika a jistoty v našich životech. Utlumili jsme svoje srdce a mysl natolik, že nedokážeme dosáhnout všeho, co nám život nabízí – a co my můžeme nabídnout životu?

Autor prožil dětství jako problematické dítě na ulicích amerického města Detroit a později jako neurochirurg denně riskoval při náročných operacích mozku a míchy. Díky jeho inspirativnímu osobnímu příkladu můžeme hledat inspiraci, jak ve svém životě přijmout riziko. Dává nám návod, jak rozptýlit strach, abychom mohli snít o velkých věcech, mířit vysoko, pohybovat se s jistotou a získávat odměny, v jaké jsme ani nedoufali.

13,8 x 21,5 cm, váz.

Vydal Advent-Orion, s.r.o.,
Šafárikova 4976/9, 038 61,
Vrútky, Slovensko

HopeTV.cz uvádí druhou řadu
úspěšného dokumentárního seriálu



hledání2

Jeho návrat je teprve začátek...

Sledujte na www.hopetv.cz.



HopeTV.cz

ZA OBZOREM

čtení
pro
všechny,
kteří
chtějí
vidět
dál



Více informací o celém
projektu najdete na adrese:
www.zaobzoremlive.cz



Jednotlivá čísla si můžete zdarma
stáhnout na adrese:
[www.advent-orion.cz/ke-stazeni/
casopis-za-obzorem](http://www.advent-orion.cz/ke-stazeni/casopis-za-obzorem)